Ο ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

ΚΡΙΤΟΣ

Μηνιάτικη ανεξάρτητη ηλεκτρονική-αδέσμευτη έκδοση,
σε θέματα Θεάτρου Σκιών, σάτιρας και ευρύτερης ενημέρωσης
Περίοδος Α' Τεύχος 14 Μάιος 2020

Καλή Πρωτομαγιά

ΠΑΓΚΟΣΜΙΕΣ ΗΜΕΡΕΣ
ΜΑΪΟΣ

1. Εργατική Πρωτομαγιά / Διεθνής Ημέρα Εργατών ***1**
2. Παγκόσμια Ημέρα Γέλιου
3. Παγκόσμια Ημέρα Ελευθεροτυπίας ***2**
8. Παγκόσμια Ημέρα Ερυθρού Σταυρού
8. Παγκόσμια Ημέρα Μεσογειακής Αναιμίας
9. Ημέρα της Ευρώπης

9. Μαΐου 2009:

Μνήμη Ευγένιου Σπαθάρη, γιου του καραγκιοζοπαίχτη Σωτήρη Σπαθάρη

11. Μαΐου 2001:

Μνήμη Κώστα Παλαιοθόδωρου (Κώσταρου), πατέρα του καραγκιοζοπαίχτη Τάκη Παλαιοθόδωρου

12. Διεθνής Ημέρα Αδελφών Νοσοκόμων

14. Μαΐου 2005:

Μνήμη του Πειραιώτη καραγκιοζοπαίχτη Σωτήρη Τάγκαλου

15. Διεθνής Ημέρα Οικογένειας
15. Διεθνής Ημέρα Αντιρρησιών Συνείδησης
17. Διεθνής Ημέρα κατά της οφυλοφοβίας
17. Παγκόσμια Ημέρα Τηλεπικοινωνιών και Κοινωνίας της Πληροφορίας
18. Παγκόσμια Ημέρα Μουσείων
19. Ημέρα Μνήμης για τη Γενοκτονία των Ελλήνων στον Μικρασιατικό Πόντο ***3**
19. Παγκόσμια Ημέρα κατά της Ηπατίτιδας
21. Παγκόσμια Ημέρα Πολιτισμού
22. Παγκόσμια Ημέρα Βιοποικιλότητας
24. Ευρωπαϊκή Ημέρα Πάρκων
25. Παγκόσμια Ημέρα Σκλήρυνσης Κατά Πλάκας
29. Παγκόσμια Ημέρα Κυανοκράνων
31. Παγκόσμια Ημέρα κατά του Καπνίσματος ***4**

Ο ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ ΚΡΙΤΟΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ: Πάνος Β. Καπετανίδης
Τηλέφωνο: 210 46 16 664
Διόρθωση κειμένων:
Θωμάς Αθ. Αγραφιώτης
Εξώφυλλο: Σχέδιο φιγούρας **Βάγγος**
Επιμέλεια Σχεδ.: Πάνος Καπετανίδης

Τα κείμενα, που φιλοξενούνται στο ψηφιακό έντυπο “Ο Καραγκιόζης Αλογόκριτος”, εκφράζουν τις προσωπικές απόψεις των συντακτών τους, κάτι που δεν συνεπάγεται υποχρεωτικά και την αποδοχή τους από τους υπεύθυνους της ύλης του

❄ **1.** Η Εργατική Πρωτομαγιά, γιορτάζεται ανά τον κόσμο με διαδηλώσεις και πορείες, με σκοπό την προβολή των κοινωνικών και οικονομικών επιτευγμάτων της διεθνούς εργατικής τάξης. Η 1η Μαΐου καθιερώθηκε ως η Παγκόσμια Ημέρα των εργατών στις 20 Ιουλίου 1889 σε ανάμνηση του Μακελειού του Σικάγο το 1886, όπου η αστυνομία άνοιξε πυρ κατά εργατών που διαμαρτύρονταν υπέρ της διεκδίκησης της οκτάωρης εργασίας και καλύτερων εργασιακών συνθηκών. Ωθούμενοι από τις πετυχημένες διεκδικήσεις Καναδών συντρόφων τους, τα εργατικά συνδικάτα των ΗΠΑ αποφάσισαν την έναρξη απεργιακών κινητοποιήσεων την 1η Μαΐου 1886. Βασικό τους αίτημα αποτελούσε το οκτάωρο, καθώς την περίοδο εκείνη δεν υφίστατο στις ΗΠΑ κανονιστικό εργασιακό πλαίσιο και οι εργαζόμενοι αναγκάζονταν να εργάζονται αμέτρητες ώρες, ακόμα και Κυριακές. Στη δυναμική πορεία του Σικάγο, έλαβαν μέρος περισσότεροι από 90.000 εργαζόμενοι, ενώ περίπου 350.000 εργάτες από 1.200 εργοστάσια συμμετείχαν στην απεργία. Παρά τον ειρηνικό χαρακτήρα της πορείας, η αστυνομία έλαβε την εντολή να διαλύσει με τη βία την κινητοποίηση. Στις συμπλοκές που ακολούθησαν, άγνωστος από το πλήθος πέταξε προς τις αστυνομικές δυνάμεις μία χειροβομβίδα, η οποία εξερράγη, σκοτώνοντας έναν αστυνομικό και τραυματίζοντας δεκάδες. Σε απάντηση, οι αστυνομικοί άρχισαν να πυροβολούν τους συγκεντρωμένους, οχτώ συνδικαλιστές καταδικάστηκαν σε απαγχονισμό για τη βομβιστική επίθεση, που προκάλεσε το θάνατο του αστυνομικού.

❄ **2** Η Παγκόσμια Ημέρα Ελευθεροτυπίας καθιερώθηκε με πρωτοβουλία της Παγκόσμιας Ένωσης Εφημερίδων (ΠΕΕ) και από το 1993 γιορτάζεται κάθε χρόνο στις 3 Μαΐου σε ανάμνηση της Διακήρυξης του Βίντχουκ, μία έκκληση ελευθεροτυπίας που υπέγραψαν Αφρικανοί δημοσιογράφοι το 1991 για ελεύθερα, ανεξάρτητα και πλουραλιστικά Μ.Μ.Ε..

Η Παγκόσμια Ημέρα Ελευθεροτυπίας μάς υπενθυμίζει τη σπουδαιότητα της προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων της ελευθερίας της έκφρασης και της ελευθερίας του Τύπου, όπως κατοχυρώνονται από το άρθρο 19 της Παγκόσμιας Διακήρυξης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα του ΟΗΕ, αλλά και από το Σύνταγμά μας. Χωρίς αυτά τα δύο θεμελιώδη δικαιώματα, η Δημοκρατία είναι κενή περιεχομένου.

❄ **3.** Η Ημέρα Μνήμης για τη Γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου καθιερώθηκε το 1994 με απόφαση της Βουλής Ελλήνων και τιμάται κάθε χρόνο στις 19 Μαΐου.

Στις 19 Μαΐου 1919, κατά τη διάρκεια της Μικρασιατικής Εκστρατείας, ο Κεμάλ Ατατούρκ αποβιβάστηκε στην Σαμψούντα του Πόντου και δρομολόγησε τη δεύτερη και σκληρότερη φάση της Γενοκτονίας του Ποντιακού Ελληνισμού, που έγινε στο πλαίσιο του Απελευθερωτικού Αγώνα των Τούρκων κατά των Δυτικών (Αγγλογάλλων, Ιταλών, Ελλήνων), που κατείχαν εδάφη της Μικράς Ασίας. Από 200.000 έως 350.000 είναι οι Έλληνες Πόντιοι, που εξολοθρεύτηκαν από τους Νεότουρκους κατά την

περίοδο 1916-1923, σε ένα σύνολο 750.000 περίπου.

❄ **4.** Η 31η Μαΐου έχει οριστεί ως Παγκόσμια Ημέρα κατά του Καπνίσματος (World No Tobacco Day), με απόφαση που έλαβε το 1988 ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (ΠΟΥ), για να υπενθυμίσει στο παγκόσμιο κοινό τις βλαβερές συνέπειες του καπνίσματος. Η Παγκόσμια Ημέρα κατά του Καπνίσματος για το 2019 είχε ως θέμα: «Καπνός και Υγεία των Πνευμόνων».

Σύμφωνα με τον ΠΟΥ, το κάπνισμα ευθύνεται για τους περισσότερους θανάτους από καρκίνο του πνεύμονα διεθνώς, ενώ και το παθητικό κάπνισμα αυξάνει τον κίνδυνο εκδήλωσης της νόσου σε μη καπνιστές. Στην Ευρώπη, το 2018, περίπου 430.000 άτομα πέθαναν από καρκίνο των πνευμόνων, ενώ διαγνώστηκαν περισσότερες από 500.000 νέες περιπτώσεις. Στην Ελλάδα, πάνω από 7.000 άτομα χάνουν τη ζωή τους κάθε χρόνο λόγω της νόσου.

Το κάπνισμα είναι και η κύρια αιτία της Χρόνιας Αποφρακτικής Πνευμονοπάθειας (ΧΑΠ). Επιπλέον, επιδεινώνει το άσθμα είτε στους ίδιους τους καπνιστές είτε στους παθητικούς καπνιστές.

Ο Καραγκιόζης, η βροχή, ο μουσαμάς και το λάστιχο ποτίσματος

(Μονόπρακτο για το Θέατρο Σκιών)

© Πιπίνα Δ. Έλλη

Χαρακτήρες: Καραγκιόζης, Αγλαΐα

Φιγούρες εικόνων: Τάκης Παλαιοθόδωρος

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Πολλή ζέστη! Για κάτσε να ποτίσω κομμάτι τη μαντζουράνα, το βασιλικό… Θα πεθάνουν από τη δίψα τ' άμοιρα!

ΑΓΛΑΪΑ: Μπράβο, Καραγκιόζη μου!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Ναι, μωρέ… Τα παρατήσαμε κάπως! Ψυχούλες είναι τα καημένα…

ΑΓΛΑΪΑ: Μια και θα ποτίσεις τη Μαντζουράνα… το βασιλικό, πότισε και όλον τον κήπο, για να σου ευχηθούν! Όπου χρειάζεται, τέλος πάντων!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Πότε σου χάλασα χατίρι, κοκόνα μου;

ΑΓΛΑΪΑ: (γελάει) Σιγά τα λάχανα!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Είπες κάτι;

ΑΓΛΑΪΑ: *(με δόση ειρωνείας)* Είπα πως είσαι υπόδειγμα προθυμίας!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Καλά, βρε γυναίκα, σε πιστεύω! *(κοιτάζει τριγύρω)* Πού είσαι, βρε λάστιχο; *(λέει δυνατά)* Τελευταία φορά το είχα κρεμάσει στο κλωνάρι της ελιάς!

ΑΓΛΑΪΑ: Τι φωνασκείς τώρα;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Το λάστιχο φωνάζω, όχι εσένα! Δεν βλέπω το λάστιχο, γυναίκα!

ΑΓΛΑΪΑ: Δίπλα στη βρύση κοίταξε, άνθρωπέ μου… Από πότε έχεις να πατήσεις πόδι στην αυλή μας, Καραγκιόζη μου;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Εντάξει, βρε γυναίκα! Βρήκες πάλι αφορμή… Μην φωνασκείς!

Παίρνει το λάστιχο, το εφαρμόζει στη βρύση και την ανοίγει. Ενώ το νερό τρέχει κανονικά, κατευθύνεται στις γλάστρες!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Μαντζουράνα παινεμένη… Βολικέ βασιλικέ μου!

ΑΓΛΑΪΑ: *(φωνάζει)* Πάω μια στιγμή στης γειτόνισσας…

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Εντάξει! *(μιλά μόνος του)* Πρέπει να κλαδέψω και τις τριανταφυλλιές και με πολύ μεγάλη προσοχή! *(τραγουδάει)*

Ένα νερό κυρά Βαγγελιώ,
Ένα νερό κρύο νερό…
Κι από πούθε κατεβαίνεις,
Βαγγελιώ μου παινεμένη…»

Ενώ ποτίζει με αδύνατη ροή του νερού, σταματά και κλαδεύει κάποια μαραμένα άνθη από τις τριανταφυλλιές ή και τους

ιβίσκους και συνεχίζει… Ξαφνικά ακούγονται βροντές! Και αμέσως μετά, ανοίγουν οι κρουνοί του ουρανού!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Και τώρα; Πώς θα κάνω τη δουλειά μου;

Αφήνοντας το λάστιχο στο έδαφος να ρέει ελαφριά, τρέχει προς το σπίτι και γυρίζει σχεδόν αμέσως φορώντας αδιάβροχο! Γελάει ευχαριστημένος και παίρνοντας το λάστιχο στα χέρια του, συνεχίζει το πότισμα, τραγουδώντας.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Το καλό το παλικάρι… ξέρει κι άλλο μονοπάτι!

ΑΓΛΑΪΑ: *(ξεκαρδίζεται βλέποντας τον Καραγκιόζη να ποτίζει με το αδιάβροχο πάνω του)* Βρε… βρε… μυαλό!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Ναι, αμέ!

ΑΓΛΑΪΑ: Καραγκιόζη μου… ποτίζει ο ουρανός, ποτίζεις κι εσύ!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: *(ντροπιασμένος…)* Ε… Είχα καιρό να τα ποτίσω… κι είπα να βοηθήσω τον Θεούλη μας!

ΑΓΛΑΪΑ: *(ξεκαρδισμένη στο γέλιο) «Όσα δεν φτάνει η αλεπού, τα κάνει αγουρίδες»*!

Τέλος

13) Ιπτάμενοι Δίσκοι

ΧΑΤΖ: Ο επόμενος! Μπα… Καλώς τα μάτια μου τα δυο…
ΚΑΡ: Έμαθα…
ΧΑΤΖ: Για την αφεντιά μου, ε; Προβιβάστηκα! Και τώρα οι δυο μας!
ΚΑΡ: Μα μπορούσα και αλλιώς; Σηκωτό με έφερε ο Βελιγκέκας!
ΧΑΤΖ: Θα τα βρούμε! Τα βασικά τα ξέρεις! Δεν τα ξέρεις;
ΚΑΡ: Όχι! Ο ηλεκτρονικός μου υπολογιστής τινάχτηκε στον αέρα!
ΧΑΤΖ: Θα στα πω από την αρχή! Μειώνονται οι μισθοί και οι συντάξεις.
ΚΑΡ: Μηδέν βγάζω μηδέν τοις εκατό ίσον μηδέν.

ΧΑΤΖ: Η κυκλοφορία θα επιτρέπεται με περιορισμένους περιορισμούς.
ΚΑΡ: Ορίστε; Έτσι κι αλλιώς, όλο έξω είμαι. Η παράγκα κατέρρευσε…
ΧΑΤΖ: Έχω εδώ και ένα γκάλοπ.
ΚΑΡ: Παρακαλώ;
ΧΑΤΖ: Πώς κρίνετε το κυβερνητικό έργο; Άριστο, πολύ καλό ή καλό;
ΚΑΡ: Διαλέγω το νούμερο τέσσερα.
ΧΑΤΖ: Τι λες, βρε; Αρχίζω πάλι να χάνω την υπομονή μου! Βελιγκέκα!
ΚΑΡ: Κάτσε, ρε Χατζατζάρη! Αμέσως «Βελιγκέκα»! Τι άλλο θέλεις;
ΧΑΤΖ: Να υπογράψεις αμέσως και αυτό το χαρτί!
ΚΑΡ: Να το διαβάσω πρώτα!
ΧΑΤΖ: Αφού δεν ξέρεις γράμματα, βρε! Βάλε ένα σταυρό δεξιά!
ΚΑΡ: Δεν υπογράφω, αν δεν το δώσω πρώτα να μου το διαβάσουν!
ΧΑΤΖ: Αρχίσαμε πάλι! Τέλος πάντων! Το χαρτί αναφέρεται στο τσιπ.
ΚΑΡ: Επιτέλους να φάμε! Με αλάτι! Αλλά και με ρίγανη δεν λέω όχι!

ΧΑΤΖ: Εννοώ το τσιπάκι. Το νέο είδος εμβολίου, να το πω έτσι κομψά!
ΚΑΡ: Α! Από αυτό δεν θα πάρω! Ευχαριστώ!
ΧΑΤΖ: Για το καλό σου είναι, βρε! Θα δώσεις και το καλό παράδειγμα!
ΚΑΡ: Άντε! Για προχώρα! Για να μην με λες και απείθαρχο! Σε ακούω!
ΧΑΤΖ: Αρχικώς, θα έχεις τον αύξοντα αριθμό εξακόσια εξήντα έξι.
ΚΑΡ: Επίτηδες το κάνεις, βρε μαλαγάνα;
ΧΑΤΖ: Ο αριθμός είναι τυχαίος.
ΚΑΡ: Δεν μου αρέσει. Βάλε άλλον αριθμό!
ΧΑΤΖ: Άσε τις θεωρίες συνωμοσίας! Μόνο εξωγήινους δεν μας έφερες!
ΚΑΡ: Θα τους δεις τώρα μαζί με ιπτάμενους δίσκους! Πάρε τον πρώτο!
ΧΑΤΖ: Αχ! Αμάν! Βοήθεια! Μόλις είδα τον ουρανό με τα άστρα!
ΚΑΡ: Είδες που σου έλεγα; Πάρε τώρα για πύραυλο και μια διαστημική!
ΧΑΤΖ: Μην με κοπανάς, βρε! Έλεος! Πιάστε τον! Μπαγλαρώστε τον!

Οι «Μεταμορφώσεις» του Σταύρακα VIII

Γράφει ο δημοσιογράφος Σπύρος Μελάς (εφημερίδα Ακρόπολις, 27-11-1952, σελ. 3):

«Ο καραγκιοζοπαίχτης Μώρος έπλασε, είναι αλήθεια, τον Σταύρακα. Λαϊκός ψευτοκομψευάμενος, ταβερνόβιος, φαφλατάς, ψευτοπαλληκαράς. Αυτός, όμως, μετά το ψαλίδι του διευθυντού της Αστυνομίας Μπαϊρακτάρη, δεν ήτανε πια παρά ξεθωριασμένη επιβίωση».

Πατρίκιος

«Ταξιδεύοντας» στην Προύσα
με τον Σπύρο Μελά

Γράφει ο δημοσιογράφος Σπύρος Μελάς
(εφημερίδα Ακρόπολις, 0-10-1952, σελ. 1):

«Ήταν άνοιξη στην Προύσα- την πιο όμορφη πολιτεία της Τουρκίας… Μάγευε τα μάτια, την όσφρηση, τις αισθήσεις. Όταν άνοιξα το πρωί το παράθυρο του ξενοδοχείου, μια κλάρα μανώλιες μπήκε στο δωμάτιο και το θυμιάτισε με τη μεθυστική ευωδία της.

Στα μεγάλα και πλούσια περιβόλια της, οι περίφημες ροδακινιές της είχανε ντυθεί τις ροζ μουσελίνες τους, χάρμα ματιών… Φαντασμαγορία η πολιτεία, με τα χαριτωμένα, λεπτουργημένα τζάμια της, το γραφικό πληθυσμό της, το νωχελέστατο ανατολίτικο λίκνισμα των… γυναικών της, την καθαυτό τούρκικη ατμόσφαιρά της… Πηγαίναμε με ένα φίλο μου, Τούρκο, να προσκυνήσουμε τον τάφο του Καραγκιόζη…»

Πατραϊκός

Από το περιοδικό «ΣΥΛΛΟΓΕΣ»
(Προδημοσίευση)
Τεύχος 134, Μάιος 1995

Ηχογραφήσεις ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗ σε ΔΙΣΚΟΥΣ ΓΡΑΜΜΟΦΩΝΟΥ

την ΠΕΡΙΟΔΟ 1910-1931

(Συμβολή στη μελέτη του Θεάτρου Σκιών)

Ευγενική προσφορά του ερευνητή της λαϊκής μουσικής Αριστομένη Καλυβιώτη

Σε παλιότερο άρθρο στο περιοδικό «**συλλογές**», είχαμε αναφέρει ότι οι παλιοί δίσκοι γραμμοφώνου αποτελούν πολύτιμες πηγές πληροφοριών για τη λαογραφία μας. Ο κύριος όγκος τους, βέβαια, είναι τραγούδια, μπορεί, όμως, να βρει ο ερευνητής ψαλμωδίες, λόγους πολιτικών ανδρών, απαγγελίες ποιημάτων, κωμικούς διάλογους, ηχογραφήσεις Καραγκιόζη κλπ..

Στο παρόν σημείωμα θα ασχοληθούμε με τις ηχογραφήσεις Καραγκιόζη που έγιναν την περίοδο **1910-1930**, κάνοντας καταγραφή των δίσκων που έχουμε εντοπίσει, παραθέτοντας ταυτόχρονα στοιχεία για τους εκτελεστές καραγκιοζοπαίχτες.

Βέβαια, ο χρόνος των 3 ή 4 λεπτών που διαρκεί η κάθε ηχογράφηση, είναι πολύ μικρός συγκριτικά με μια ολοκληρωμένη παράσταση Καραγκιόζη. Όμως, οι δίσκοι αυτοί αποτελούν τα μοναδικά ίσως ηχητικά ντοκουμέντα, που περιέχουν φωνές από καραγκιοζοπαίχτες της περιόδου 1910-1931.

Οι ηχογραφήσεις του Καραγκιόζη μπορούν να χωριστούν σε δύο κατηγορίες: Σε εκείνες που έγιναν στην Αθήνα και σε εκείνες που έγιναν στην Αμερική.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΗΧΟΓΡΑΦΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ 1910-1930

Στις ηχογραφήσεις της Αθήνας, έχουμε εντοπίσει, μέχρι στιγμής, τους καραγκιοζοπαίχτες Αντώνη Μόλλα, Ιωάννη Μώρο, Χρήστο Χαρίδημο και Δημήτρη Μανωλόπουλο.

1. ΟΙ ΗΧΟΓΡΑΦΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΝΤΩΝΗ ΜΟΛΛΑ

Ο Αντώνης Παπούλιας ή Μόλλας ήταν ένας από τους σπουδαιότερους και πιο γνωστούς καραγκιοζοπαίχτες της περιόδου **1910-1950**. Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1878 και άρχισε τις επαγγελματικές του εμφανίσεις το 1903. Ήταν μαθητής του καραγκιοζοπαίχτη **Ρούλια**. Εργαζόταν στην Αθήνα, όπου και πέθανε το **1948**.

Αντώνης Μόλλας. Σκίτσο της κόρης του Αρετής Μόλλα-Γιοβάνου.

Στην Αθήνα ηχογραφήθηκαν και οι δίσκοι του γύρω στο 1910, από την εταιρεία δίσκων **ODEON Γερμανίας.** Η αναπαραγωγή τους έγινε στην Γερμανία.

Συγκρίνοντας τους αριθμούς μήτρας των καταλόγων, βγαίνει το συμπέρασμα ότι ηχογραφήθηκαν την ίδια ημερομηνία. Από τις ηχογραφήσεις του, μας είναι γνωστές οι παρακάτω:

1. ODEON (Γερμ.), αρ. κατ. Χ 58521, ΚΑΥΓΑΣ ΣΙΟΡ ΔΙΟΝΥΣΗ ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗ ΚΑΙ ΒΕΛΗΓΚΕΚΑ.

2. ODEON (Γερμ.), αρ. κατ. Χ 58543, Ο ΚΑΥΓΑΣ ΣΤΗΝ ΤΑΒΕΡΝΑ ΤΟΥ ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗ.

3. ODEON (Γερμ.), αρ. κατ. Χ 58517, ΤΟ ΤΑΞΕΙΔΙ ΤΟΥ ΜΠΑΡΜΠΑΓΙΩΡΓΗ (1).

4. ODEON (Γερμ.), αρ. κατ. Χ 58562, ΤΟ ΤΑΞΕΙΔΙ ΤΟΥ ΜΠΑΡΜΠΑΓΙΩΡΓΗ (2).

5. ODEON (Γερμ.), αρ. κατ. Χ 58522, ΤΟ ΑΛΛΟΚΟΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗ.

6.ODEON (Γερμ.), αρ. κατ. Χ 58531, ΕΡΓΟΛΑΒΙΑ ΜΠΑΡΜΠΑΓΙΩΡΓΗ.

7. ODEON (Γερμ.), αρ. κατ. Χ 58536, ΤΟ ΣΙΝΑΡΙΣΜΑ ΤΟΥ ΜΠΑΡΜΠΑΓΙΩΡΓΗ.

Μερικούς από τους παραπάνω δίσκους συναντάμε και σε κατάλογο δίσκων της εταιρείας ODEON Γερμανίας ετών 1927-28. Αυτό δείχνει ότι οι δίσκοι του κυκλοφορούσαν στο εμπόριο, τουλάχιστον μέχρι το 1930.

Ετικέτα του δίσκου της ODEON RE-CORD (Γερμανίας), που περιέχει την ηχογράφηση «Εργολαβία Μπάρμπα Γιώργη», με τον Αντώνη Μόλλα.

2. ΟΙ ΗΧΟΓΡΑΦΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΗ ΜΩΡΟΥ

Ο Ιωάννης Μώρος ήταν γνωστός καραγκιοζοπαίχτης του μεσοπολέμου. Ήταν μαθητής του καραγκιοζοπαίχτη Ρούλια. Έπαιζε πολλά χρόνια στη Φρεατίδα του Πειραιά. Πέθανε κατά τον Τζούλιο Καΐμη, λίγο πριν το 1935.

Έχουμε εντοπίσει μόνο ένα δίσκο με δύο ηχογραφήσεις του στην εταιρεία H.M.V. Αγγλίας. Η ηχογράφηση του δίσκου έγινε το 1927-28 στην Αθήνα και η αναπαραγωγή του στην Αγγλία.

1. H.M.V. Αγγλίας, αρ. κατ. Ao 213/7-11033, ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ. Το κωμικό τσάρλεστον του Καραγκιόζη.

2. H.M.V. Αγγλίας, αρ. κατ. Ao 213/7-11032, ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ. Το κωμικό τραγούδι του Μπαρμπαγιώργου.

Και στις δύο ηχογραφήσεις τον Μώρο συνοδεύει λατέρνα (ο δίσκος ανήκει στη συλλογή του υπογράφοντα).

3. ΟΙ ΗΧΟΓΡΑΦΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΧΡΗΣΤΟΥ ΧΑΡΙΔΗΜΟΥ

Ο Χρήστος Χαρίδημος (1895-1970) ήταν και αυτός γνωστός καραγκιοζοπαίχτης. Ήταν μαθητής του Ρούλια. Για μεγάλο χρονικό διάστημα έπαιζε στο Πασαλιμάνι, όπου απέκτησε δικό του ιδιόκτητο θέατρο. Είναι πατέρας του γνωστού στις μέρες μας καραγκιοζοπαίχτη Γιώργου Χαρίδημου.

Σε κατάλογο δίσκων της εταιρείας ODEON Γερμανίας, του έτους 1931, βρίσκουμε ένα δίσκο με δύο δικές του ηχογραφήσεις:

1. ODEON, OA 1454/A190283α, Ο Καραγκιόζης επιχειρηματίας.

2. ODEON, OA 1545/A190283ο, Ο έρωτας του Σταύρακα.

Η ηχογράφηση έγινε στην Αθήνα το 1930 και η αναπαραγωγή του δίσκου έγινε στην Γερμανία.

4. ΟΙ ΗΧΟΓΡΑΦΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΜΑΝΩΛΟΠΟΥΛΟΥ

Ο καραγκιοζοπαίχτης Δημήτρης Μανωλόπουλος καταγόταν από την Αμαλιάδα και δούλευε στην Αθήνα, όπου και πέθανε το 1957. Ήταν μαθητής του καραγκιοζοπαίχτη Μίμαρου.

Και αυτός πολύ γνωστός καραγκιοζοπαίχτης της εποχής του Μεσοπολέμου, έπαιζε για πολλά χρόνια εκεί που ήταν το θέατρο Περοκέ.

Έχουμε εντοπίσει δύο δίσκους του στην εταιρεία POLYDOR Γερμανίας:

1. POLYDOR, 50565, Ο Καραγκιόζης γελά τον Πασά.
2. POLYDOR, 50566, Ο Σταύρακας χαρτοπαίχτης.
3. POEYΌOH, 50883, Ο Καραγκιόζης που πούλησε τον Μπαρμπαγιώργο για γάιδαρο.
4. POLYDOR, 50884, Ο Καραγκιόζης κλέφτης.

Οι παραπάνω ηχογραφήσεις έγιναν στην Αθήνα το 1928 και η αναπαραγωγή των δίσκων έγινε στην Γερμανία (τα στοιχεία των δύο δίσκων μας τα έδωσε ο συλλέκτης Παντελής Βρόντος).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

ΗΧΟΓΡΑΦΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗ 1920-1931

Οι ηχογραφήσεις Καραγκιόζη στην Αμερική αποτελούν τη δεύτερη μεγάλη κατηγορία που θα εξετάσουμε. Οι Έλληνες της Αμερικής δεν είχαν τη δυνατότητα να βλέπουν συχνά παραστάσεις Καραγκιόζη, όσο οι Έλληνες της κυρίως Ελλάδας.

Η έλλειψη αυτή αναπληρώνονταν σε ένα βαθμό, από το άκουσμα των δίσκων. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα να γίνουν περισσότερες ηχογραφήσεις στην Αμερική και οι δίσκοι να κυκλοφορήσουν σε μεγαλύτερες ποσότητες. Παρατηρήθηκε ακόμη το φαινόμενο οι δίσκοι αυτοί να κυκλοφορούν ευρέως και στην κυρίως Ελλάδα, είτε κατόπιν εισαγωγής τους από τους εδώ αντιπροσώπους των εταιρειών, είτε μετά από επανέκδοσή τους (όπως θα δούμε παρακάτω), από τις ευρωπαϊκές εταιρείες δίσκων. Έτσι, σήμερα οι συλλέκτες δίσκων είναι ευκολότερο να βρουν δίσκους με ηχογραφήσεις της Αμερικής παρά της κυρίως Ελλάδας.

Οι μέχρι στιγμής ηχογραφήσεις Καραγκιόζη στην Αμερική, φαίνεται να έγιναν την περίοδο 1920-1931. Τη βάση για την καταγραφή τους αποτέλεσε ο κατάλογος του Richard Spotts-wood για τις ελληνικές ηχογραφήσεις στην Αμερική, την περίοδο 1896-1943. Αν και, όπως θα διαπιστώσουμε παρακάτω, ο κατάλογος αυτός δεν είναι πλήρης, εν τούτοις αποτελεί οπωσδήποτε μια αρχή για τη σχετική μελέτη. Όσον αφορά στους καραγκιοζοπαίχτες, έχουν εντοπιστεί τέσσερα ονόματα: **Χ. Σύλλας**, **Ντίνος (Κωνσταντίνος) Θεοδωρόπουλος, Χάρης Πατρινός** και **Μάκης** (τον συναντάμε και σαν **Mice** ή **Μικέ**) Πατρινός.

Για τους δύο τελευταίους δεν γνωρίζουμε αν «Πατρινός» ήταν το **παρατσούκλι** τους επειδή κατάγονταν από την Πάτρα ή ήταν το κανονικό τους επίθετο. Επίσης αν είχαν κάποια σχέση συγγενική μεταξύ τους. Επικρατεί, πάντως, μεταξύ συλλεκτών και ερευνητών η εντύπωση ότι οι δύο «Πατρινοί» ταυτίζονται με τον Θεοδωρόπουλο, που για άγνωστους λόγους ηχογράφησε δίσκους με το ψευδώνυμο «Πατρινός». Και τούτο γιατί ο Θεοδωρόπουλος καταγόταν από την Πάτρα.

Είναι πράγματι περίεργη η σύμπτωση, οι τρεις από τους τέσσερις καραγκιοζοπαίχτες που έκαναν ηχογραφήσεις στην Αμερική να ήταν «Πατρινοί», δυο στο όνομα και ένας στην καταγωγή. Υπέρ της παραπάνω υποθέσεως συνηγορεί και το γεγονός ότι δεν υπάρχουν στους καταλόγους των Ελλήνων καραγκιοζοπαιχτών (**Τζούλιο Καΐμη 1935** και **Σωτ. Σπαθάρης 1978**), πρόσωπα με το επίθετο «Πατρινός». Ενώ είναι γνωστός στους δύο ο Ντ. Θεοδωρόπουλος και η θητεία του στην Αμερική.

Εναντίον, τώρα, της παραπάνω υποθέσεως υπάρχουν τα εξής στοιχεία:

α) Ο Ντίνος Θεοδωρόπουλος επιστρέφει στην Ελλάδα το **1930** και συνεχίζει εδώ την καριέρα του (πληροφορία από την κόρη του Σοφία). Ο Μάκης Πατρινός, όμως, εμφανίζεται στη δισκογραφία της Αμερικής και την περίοδο 1945-50, ηχογραφώντας στις εταιρείες **VICTORY RECORD** και **LIBERTY RECORD** Co. Συγκρίνοντας τα παραπάνω, βγαίνει το συμπέρασμα ότι αποκλείεται να ταυτίζεται ο Ντ. Θεοδωρόπουλος με τον Μάκη Πατρινό.

β) Η κόρη του Θεοδωρόπουλου (Σ.Σ. **Σοφία**) μάς είπε ότι ***ουδέποτε ο πατέρας***

της ανέφερε οτιδήποτε για Χάρη ή για Μάκη Πατρινό. Κάποτε μάλιστα, ο μελετητής του Καραγκιόζη **Αθ. Φωτιάδης** της έστειλε μια κασέτα με ηχογραφήσεις του Χάρη Πατρινού, λέγοντας πως είναι του πατέρα της. Η ίδια, όμως, ακούγοντας την δεν μπόρεσε να βεβαιωθεί ότι ήταν η φωνή του πατέρα της. Πρέπει, μάλλον, **να αποκλείσουμε** την περίπτωση ο Ντ. Θεοδωρόπουλος να ταυτίζεται και με τον Χάρη Πατρινό.

Τι ακριβώς, λοιπόν, συμβαίνει με τους Πατρινούς, δεν είμαστε σε θέση να το ξέρουμε. Άλλο χαρακτηριστικό πολλών ηχογραφήσεων της Αμερικής, είναι ότι οι καραγκιοζοπαίχτες τοποθετούν εκεί τη δράση του Καραγκιόζη. Επίσης, χρησιμοποιούν στα κείμενά τους πολλές αγγλικές λέξεις και τον τρόπο ομιλίας των Ελλήνων μεταναστών.

1. ΟΙ ΗΧΟΓΡΑΦΗΣΕΙΣ ΤΟΥ Χ. ΣΥΛΛΑ

Ο Χ. (Χρήστος;) Σύλλας φαίνεται να είναι ο πρώτος που ηχογράφησε Καραγκιόζη στην Αμερική, το 1920. Οι ηχογραφήσεις έγιναν από την εταιρεία **PANELINION RECORD**, που ήταν ιδιοκτησία **Ελλήνων καλλιτεχνών** (μεταξύ των οποίων ήταν και η τραγουδίστρια Κυριακούλα Αντωνοπούλου-Βλάχου, γνωστή σαν κυρία Κούλα). Δεν μπορέσαμε να εντοπίσουμε κανένα άλλο στοιχείο για τον Σύλλα. Φαίνεται να ήταν άγνωστος στην κυρίως Ελλάδα και δεν ξαναεμφανίζεται στη δισκογραφία της Αμερικής.

Από τις ηχογραφήσεις που έκανε, μας είναι γνωστές οι παρακάτω:

1. PANELINION, 7024-A, Ο Μπαρμπαγιώργος εις τας Αθήνας.
2. PANELINION, 7024-B, Διάλογος Μπαρμπαγιώργου και Καραγκιόζη.
3. PANELINION. 70-25-A, Η ταβέρνα του Καραγκιόζη.
4. PANELINION, 7025-B, Διάλογος Μπαρμπαγιώργου, Ιταλού και Μπέη.
5. PANELINION, 323, Σερενάδα του Καραγκιόζη.
6. PANELINION, 323, Ο έρωτας του Καραγκιόζη.

7. PANELINION, 324-A, Ο Ιταλός εις το ξενοδοχείο του Καραγκιόζη. (Εικόνα δίπλα)

8. PANELINION, 324-B, Ο Μπαρμπαγιώργος και ο Καραγκιόζης.
9. PANELINION, 325-A, Αποβίβασις του Καραγκιόζη εις Πειραιά.
10. PANELINION, 325-B, Ο Καραγκιόζης στο Τρελοκομείο.
11. PANELINION, 335-A, ΤΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ. Ο σιορ Διονύσιος λοχίας και ο Καραγκιόζης φαντάρος.
12. PANELINION, 335-B, ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ κυρ Σωτήρη και ο Καραγκιόζης δικηγόρος.
13. PANELINION, 337-A, Έρωτας του Μπαρμπαγιώργου.
14. PANELINION, 337-B, Η επιστολή του Ανατολίτη και Καραγκιόζης συμβολαιογράφος.
15. PANELINION, 8030-A, Ο Μπαρμπαγιώργος στο Καστιγγάρι και ο Καραγκιόζης διερμηνέας του.
16. PANELINION, 8030-B, Κωμωδία λιμοκοντόρου, παραμάνας και Μήτρου.

Η τελευταία (αριθμ. 16) ηχογράφηση, πιθανόν να είναι κωμικός διάλογος και όχι Καραγκιόζης. Όλες οι παραπάνω ηχογραφήσεις του Χ. Σύλλα έγιναν στην Ν. Υόρκη, στις αρχές του 1920 (από τους παραπάνω δίσκους, δύο ανήκουν στη συλλογή του υπογράφοντα, δύο στη συλλογή του Παντελή Βρόντου και τα στοιχεία των υπολοίπων είναι από τον κατάλογο

του R. Spottswood).

2. ΟΙ ΗΧΟΓΡΑΦΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΝΤΙΝΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ο Ντίνος (Κωνσταντίνος) Θεοδωρόπουλος, καταγόταν από την **Πάτρα** (γεννήθηκε το **1890**). Στην Αμερική πήγε το **1914** και έμεινε μέχρι το **1930**, οπότε γύρισε στην Ελλάδα. Πέθανε το 1975. **Θεωρείται «μεταρρυθμιστής» στον Καραγκιόζη**, γιατί όταν γύρισε από την Αμερική κατήργησε τις χαρτονένιες φιγούρες και χρησιμοποίησε άλλες από **ζελατίνα**. Ακόμα, έβαλε τον Καραγκιόζη να λέει «***αγγλοελληνικές***» φράσεις.

Η κόρη του **Σοφία** συνεχίζει την παράδοση, δίνοντας παραστάσεις Καραγκιόζη μαζί με το γιο της. Δεν έχουμε πλήρη δισκογραφία του Θεοδωρόπουλου. Σύμφωνα με τα όσα έχει πει στην κόρη του, σ**την Αμερική έκανε 16 ηχογραφήσεις Καραγκιόζη (8 δίσκους)**. Από τις ηχογραφήσεις αυτές, έχουμε εντοπίσει τις παρακάτω:

1. BRUNSWICK, 74002, Before the Court.

2. BRUNSWICK, 74002, Funeral Lament of Karagiozis.

3. VICTOR, 58001- A, Το μοιρολόγι του Καραγκιόζη.

4. VICTOR, 58001- B, Ο Καραγκιόζης στο δικαστήριο. (Εικόνα αριστερά)

5. VICTOR, 58068, Ο Καραγκιόζης στο φρέσκο. (Ηχογράφηση στην Αθήνα)

6. VICTOR, 58068, Ο λόγος του Καραγκιόζη. (Ηχογράφηση στην Αθήνα)

7. ; Ο Καραγκιόζης στο ψυχιατρείο.

Οι υπ' αριθμόν 1 και 2 ηχογραφήσεις έγιναν στο Σικάγο στις 21 Μαρτίου 1928, ενώ οι 3 και 4 πάλι στο Σικάγο στις 19 Ιουλίου 1928.

Για τις 1 και 2 ηχογραφήσεις, ο κατάλογος του Spottswood τις έχει γραμμένες στα Αγγλικά και πιθανότατα έτσι θα γράφονταν στην ετικέτα του δίσκου. Όμως, οι τίτλοι των 4 και 3 ηχογραφήσεων, που είναι στα ελληνικά, αποτελούν τη μετάφραση των τίτλων των και 2. Αυτό σημαίνει ότι ο Θεοδωρόπουλος ηχογράφησε τα ίδια κομμάτια 2 φορές για 2 διαφορετικές εταιρείες (Brunswick και Victor).

Υπάρχει, όμως, η πληροφορία (Τζούλιο Καΐμη) ότι ο Θεοδωρόπουλος έδινε στην Αμερική παραστάσεις Καραγκιόζη στα αγγλικά. Μήπως, λοιπόν και οι ηχογραφήσεις 1 και 2 είναι στα αγγλικά; Αυτό μόνο με το άκουσμα του δίσκου θα διαλευκανθεί.

Τα στοιχεία του δίσκου με τις ηχογραφήσεις 5 και 6 είναι από τη συλλογή του Παντελή Βρόντου. Από την τελευταία (αριθ. 7), ηχογράφηση δεν γνωρίζουμε άλλα στοιχεία, παρότι μεταδόθηκε σε ραδιοφωνική εκπομπή του Γ. Παπαδάκη γύρω στο 1980.

3. ΟΙ ΗΧΟΓΡΑΦΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΧΑΡΗ ΠΑΤΡΙΝΟΥ

Ο Χάρης Πατρινός ηχογραφεί στην Αμερική Καραγκιόζη, την περίοδο 1923 με 1930. Όπως αναφέραμε και παραπάνω, δεν γνωρίζουμε κανένα άλλο στοιχείο για αυτόν. Οι ηχογραφήσεις του που εντοπίσαμε είναι οι παρακάτω:

1. ΟΚΕΗ (Αμερικής), 28006, ΤΟ ΤΑΞΕΙΔΙ ΤΟΥ ΜΠΑΡΜΠΑΠΩΡΓΟΥ.
2. ΟΚΕΗ (Αμερικής), 28006, ΤΟ ΣΙΝΑΡΙΣΜΑ ΤΟΥ.
3. COLUMBIA (Αμερικής), E5244 & 56197-F, Ο Εβραίος εις το ξενοδοχείον.
4. COLUMBIA (Αμερικής), E5244 & 56197-F, Η εργολαβία του σιορ Διονύση.
5. COLUMBIA (Αμερικής), E5252 & 56193-F, Ο Βεληγκέκας εις το Μπαχτσέ.

Η ετικέτα του δίσκου της COLUMBIA (Αμερικής), που περιέχει την ηχογράφηση «Ο Βελιγκέκας στο Μπαξέ», με τον Χάρη Πατρινό.

6. COLUMBIA (Αμερικής), E5252 & 56193-F, Ο Καραγκιόζης γραμματικός.
7. COLUMBIA (Αμερικής), E5257 & 56192-F, Ο καυγάς του Μπαρμπαγιώργου.
8. COLUMBIA (Αμερικής), E5257 & 56192-F, Ο έρωτας του Καραγκιόζη.
9. COLUMBIA (Αμερικής), 7004-F, Ο Καραγκιόζης καφετζής.
10. COLUMBIA (Αμερικής), 7004-F, Έρωτας Μπαρμπαγιώργου.
11. VICTOR (Αμερικής). 68779-A, Το χουνέρι του Μπαρμπαγιώργου.
12. COLUMBIA Αμερικής), 68779-B, Ο Καραγκιόζης ληστής.
13. COLUMBIA (Αμερικής), 56199-P, Τα άρθρα της πείνας.
14. COLUMBIA (Αμερικής), 56199-F, Ο έρωτας του Μπαρμπαγιώργου.
15. COLUMBIA (Αμερικής), 56219-F, Ο Καραγκιόζης στο τηλέφωνο.
16. COLUMBIA (Αμερικής), 56219-F, Ο Καραγκιόζης υπηρέτης.

Οι ηχογραφήσεις 1 και 2 έγιναν στο Σικάγο το 1923 και στο μελωδικό μέρος παίζουν οι Ν. Ξερός κλαρίνο και Κ. Δαμαλάς λαγούτο. Και οι δύο είναι οργανοπαίχτες που εμφανίζονται στη δισκογραφία της Αμερικής. Οι ηχογραφήσεις 3-10 έγιναν στο Webster Hotel του Σικάγο, τον Οκτώβριο του 1923. Οι ηχογραφήσεις 11 και 12 έγιναν στο 26. Τέλος, οι ηχογραφήσεις 13-16 έγιναν το 1930, πιθανά στο Σικάγο.

Στην Ελλάδα κυκλοφόρησαν μετά το 1925, πολλές επανεκδόσεις από την εταιρεία ODEON Γερμανίας, των ηχογραφήσεων 1 και 2 («Το ταξίδι του Μπαρμπαγιώργου» και «Το Σινιάρισμά του»). Ο δίσκος φέρει αντίστοιχα τους αριθμούς καταλόγου GA1064/A154906 και GA1064/A194907.

Ακόμα, η Αγγλική COLUMBIA κυκλοφορεί σε επανεκδόσεις στην Ελλάδα πολλές από τις παραπάνω ηχογραφήσεις της COLUMBIA Αμερικής. Έχουμε έναν τουλάχιστον δίσκο υπόψιν, που περιέχει την υπ' αριθμόν 9 ηχογράφηση «Ο Καραγκιόζης καφετζής». Έχει αριθμό καταλόγου δίσκου 7725.

Ο Χάρης Πατρινός ηχογράφησε ακόμη σαν τραγουδιστής, τουλάχιστον 6 ελληνικά δημοτικά τραγούδια στην ίδια περίοδο, 1923-1930.

4. ΟΙ ΗΧΟΓΡΑΦΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΑΚΗ ΠΑΤΡΙΝΟΥ

Ο **Μάκης Πατρινός** (που όπως είπαμε τον συναντάμε και σαν Mice ή Μικέ), ηχογράφησε Καραγκιόζη την περίοδο 1926-1931. Δεν γνωρίζουμε τίποτε άλλο για αυτόν. Από τις ηχογραφήσεις που φέρουν το όνομά του, εντοπίσαμε τις παρακάτω:

1. VICTOR (Αμερικής), 68616-A, Ο Καραγκιόζης φούρναρης, μέρος 1.
2. VICTOR (Αμερικής), 68616-B, Ο Καραγκιόζης φούρναρης, μέρος 2.
3. VICTOR (Αμερικής), 68607-A, Το πάθημα του Καραγκιόζη, μέρος 1.

Επιμέλεια: Πάνος Καπετανίδης

Speech and Voice in the Comic Performances of the Traditional Greek Shadow Theatre of Karaghiozis II

«Η παρούσα εργασία γράφτηκε στην αγγλική και μεταφράστηκε στην πορτογαλική γλώσσα για ξένους ερευνητές. Δημοσιεύθηκε στο περιοδικό Móin-Móin του Πανεπιστημίου της πολιτείας της Σάντα Καταρίνα, Βραζιλία. Ακολουθεί η μετάφρασή της στα ελληνικά»

Ήχος και ομιλία στις κωμικές παραστάσεις του παραδοσιακού Ελληνικού Θεάτρου Σκιών

9

των Ιωάννα Παπαγεωργίου & Θωμά Αθ. Αγραφιώτη

Δραματολόγιο

Τα παραδοσιακά έργα του Καραγκιόζη μπορούν να διαιρεθούν σε δύο βασικές κατηγορίες: τις κωμωδίες και τα «ηρωικά». Οι υποθέσεις των κωμωδιών διαρθρώνονται γύρω από τις περιπέτειες των τυπικών χαρακτήρων. Ο Καραγκιόζης σατιρίζει όλες τις κοινωνικές αξίες, εξαιρώντας μόνο τον Θεό και την πατρίδα. Τα θέματα αυτών των έργων σχετίζονται με την οικογένεια και την κοινωνική ζωή (γάμος, χρέη, φτώχεια, λεφτά, επιστημονικές ανακαλύψεις και επαγγέλματα), ερωτικές σχέσεις, δημόσια γεγονότα (για παράδειγμα, εκλογές), αστυνομικές ιστορίες, παιχνίδια εξουσίας, κόλπα για εξεύρεση τροφής κτλ..

Τα «ηρωικά» είναι περιπέτειες βασισμένες σε φανταστικές ή πραγματικές ιστορίες, τοποθετημένες χρονικά στην εποχή της Τουρκοκρατίας ή στις επιτυχίες των Νεοελλήνων κατά τη διάρκεια του πολέμου της Ελληνικής Επανάστασης από το 1821 έως το 1828. Ο Καραγκιόζης αναδύεται εδώ ως βοηθός και υποστηρικτής ενός σημαντικού εθνικού ήρωα. Οι περισσότεροι από τους κωμικούς συντρόφους του, ωστόσο, δεν έχουν θέση στο ηρωικό πλαίσιο των παραστάσεων και (με εξαίρεση τον Χατζηαβάτη και τον Μπαρμπαγιώργο) εμφανίζονται ελάχιστα. Αυτή η κατηγορία των έργων ήταν εξαιρετικά δημοφιλής κατά τη διάρκεια της ακμής του είδους, αλλά υποχώρησε σημαντικά μετά την πτώση της Χούντας στη δεκαετία του 1970. Στις μέρες μας, τα πατριωτικά έργα σπανίως παίζονται πια.

Εκτός από τις παραπάνω δύο βασικές κατηγορίες, το δραματολόγιο του Καραγκιόζη περιλαμβάνει πολλά δραματικά έργα, όπως μελοδράματα, ιστορίες εγκλημάτων, δικαστικά δράματα, θρίλερ με βρικόλακες και παραμύθια (Γενοβέφα, Το ναυάγιο της φτωχής Μαρίας, Ο Βρικόλακας, Η πατροκτονία κτλ.).

Η Αισθητική του Ελληνικού Θεάτρου Σκιών

Ο Βάλτερ Πούχνερ ξεκινάει τη σύντομη μελέτη του: «Η μαγεία των σκιών. Σύντομος οδηγός στον Καραγκιόζη», παρατηρώντας ότι «το Θέατρο Σκιών είναι ένα από τις πιο γοητευτικές εκλάμψεις της ανατολικής μαγείας. Πρόκειται για τη μοναδική μορφή θεάτρου που έφτασε στην Ελλάδα από την Ανατολή και όχι από την Δύση, όπως συνέβη με όλα τα άλλα, με την αινιγματική γοητεία της ανατολίτικης μοιρολατρίας και το χοντροκομμένο ύφος του αριστοφανικού χιούμορ». Στο ανατολικό και οθωμανικό Θέατρο Σκιών, η «κεντρική ιδέα του θεάματος, η τέχνη του και η τεχνική του είναι φιλοσοφική: Η ταπεινή ανθρώπινη ύπαρξη είναι μια σκιά, μια σκιά στο φως των θεοτήτων, μια σκιώδης αντανάκλαση της φωτεινής οντότητας ανώτερων όντων, ένα πολύχρωμο όνειρο και παιχνίδι στα χέρια θεών και παιδιών, μια αναπαράσταση της ζωής στο λευκό πανί, μπροστά στα μάτια αυτών των ίδιων ανθρώπων που βλέπουν τους εαυτούς τους στο χαρτί και στις δερμάτινες φιγούρες» (Πούχνερ 2015: 511). Ωστόσο, το νεοελληνικό Θέατρο Σκιών δεν έχει διατηρήσει τις μεταφυσικές διαστάσεις του ανατολίτικου προγόνου του. Η απόκοσμη ατμόσφαιρα που δημιουργεί η σκιά εξακολουθεί να αποτελεί σημαντικό τμήμα του θεάματος, αλλά το περιεχόμενό του έχει γίνει μάλλον πολύ κοσμικό.

Αναφορικά με τη δομή των παραστάσεων του Καραγκιόζη, τα θεμελιώδη γνωρίσματά της είναι: (α) η σκιά, (β) οι δισδιάστατες φιγούρες και η συγκεκριμένη γκάμα των κινήσεών τους και (γ) ο λόγος, δηλαδή η ομιλία.

Πιο συγκεκριμένα, η σκιά των φιγούρων προβάλλεται πάνω σε μία προσεκτικά τεντωμένη οθόνη πανιού ή αλλιώς μπερντέ (τούρκικη λέξη που σημαίνει «κουρτίνα»). Το μήκος της οθόνης μπορεί να κυμαίνεται από δύο μέχρι έξι μέτρα και το ύψος από ογδόντα εκατοστά μέχρι δύο μέτρα, ανάλογα και με την ιστορική περίοδο ή τις ιδιαίτερες συνθήκες της κάθε παράστασης. Στήνεται περίπου ογδόντα εκατοστά πάνω από το έδαφος. Στα πρώτα χρόνια της ιστορίας του, το φως που φώτιζε την οθόνη προερχόταν από κεριά, λάμπες λαδιού ή ασετιλίνη. Στις μέρες μας, η συνηθέστερη πηγή φωτός είναι μια σειρά από λαμπτήρες πυρακτώσεως, οι οποίοι βιδώνονται στην πάνω και στην κάτω σειρά των δοκών που συγκρατούν την οθόνη.

Η ιδιαιτερότητα της τεχνικής στον Καραγκιόζη είναι ότι οι λαμπτήρες τοποθετούνται ανάμεσα στον καραγκιοζοπαίχτη και τη φιγούρα [εικόνα 2]. Ο καραγκιοζοπαίχτης χειρίζεται τις δισδιάστατες φιγούρες είτε μόνος του είτε με τη συνδρομή του βοηθού ή των βοηθών του. Πρέπει να κρατάει τις φιγούρες έτσι ώστε αυτές να είναι εφαπτόμενες στην οθόνη και να πατάνε στο κάτω μέρος της οθόνης, όσο τις κινεί. Παράλληλα, ο καραγκιοζοπαίχτης πρέπει να τις κρατάει κατά τρόπο ώστε η μία φιγούρα να κοιτάζει την άλλη, όσο αυτές οι δύο συνομιλούν μεταξύ τους. Ο βασικός κανόνας του να ακουμπούν οι φιγούρες πάντα στη βάση της οθόνης, δεν ισχύει στην περίπτωση των ιπτάμενων υπερφυσικών ή μυθολογικών φιγούρων. Αυτές οι φιγούρες δεν μιλάνε, αλλά βγάζουν παράξενες κραυγές ή σφυρίγματα. Έστω και έτσι όμως, ακόμα και αυτές οι φιγούρες πρέπει να «συμμορφώνονται» με τον κανόνα της πλήρους εφαρμογής τους πάνω στο πανί ώστε να προβάλλονται με ευκρίνεια πάνω στην οθόνη.

Εικόνα 1

Μέχρι το **1930**, οι φιγούρες ήταν κατασκευασμένες από διάτρητο ή σκαλιστό χαρτόνι και σπανιότερα από τσίγκο και πρόβαλλαν μια μαύρη σκιά [εικόνα 1]. Στη δεκαετία του 1920, άρχισαν επίσης να χρησιμοποιούνται το δέρμα αγελάδας και περιστασιακά η πλαστική ζελατίνα. Και τα δύο υλικά ήταν διάφανα και χρωματισμένα [εικόνα 2]. Μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, η **ζελατίνα** και το **PVC** εξελίχτηκαν στα πιο κοινής χρήσης υλικά. Και άλλα υλικά χρησιμοποιούνταν επίσης, αλλά μόνο για διακοσμητικές φιγούρες, από τη στιγμή που δεν πρόβαλλαν την κατάλληλη σκιά στη φωτισμένη οθόνη. Οι φιγούρες έχουν μία τουλάχιστον και κάποιες περισσότερες της μίας αρθρώσεις, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά του ήρωα που αναπαριστούν. Ο καραγκιοζοπαίχτης χειρίζεται αυτές τις φιγούρες με μια ειδική λαβή (τη σούστα)[1] , η οποία του επιτρέπει να περιστρέψει τις φιγούρες κατά 180 μοίρες.[2]

Εικόνα 2

Ωστόσο, όσο σημαντική και αν είναι η οπτική διάσταση στο Θέατρο Σκιών του Καραγκιόζη, ο λόγος-ομιλία του καραγκιοζοπαίχτη αποτελεί την καρδιά της παράστασης. Πλήρως κρυμμένος πίσω από τον μπερντέ, ο καραγκιοζοπαίχτης εμψυχώνει όλες τις φιγούρες, αλλάζοντας γρήγορα και με επιδεξιότητα την ένταση και τη χροιά της φωνής του. Αυτή η ικανότητα εκφράζεται με τον ειδικό όρο «αλλαξοφωνία», που κυριολεκτικά σημαίνει «**αλλαγή της φωνής**». Ο λόγος, είναι, κατά τη γνώμη μας, το πιο χαρακτηριστικό γνώρισμα του νεοελληνικού Θεάτρου Σκιών. Ήδη στις κωμωδίες του οθωμανικού Θεάτρου Σκιών, ο λόγος ήταν η βάση της παράστασης. Όπως έχουν ήδη παρατηρήσει ο J. McCormick και ο B. Pratasik, η «έμφαση του ύστερου 20ού αιώνα στο κουκλοθέατρο ως οπτικό μέσο συσκοτίζει εύκολα το γεγονός ότι η φωνή αποτελεί κεντρικό στοιχείο του παραδοσιακού δραματικού κουκλοθέατρου. Οι άνθρωποι του θεάματος επικοινωνούσαν με το κοινό τους μέσω της γλώσσας και ακόμα και σήμερα οι ηλικιωμένοι θυμούνται φράσεις που είχαν ακούσει από τη σκηνή του κουκλοθέατρου στα νιάτα τους. Είτε δουλεύοντας βασισμένοι απευθείας σε κάποιο σενάριο και επαναλαμβάνοντας ένα κείμενο που είχε μεταβιβαστεί προφορικά είτε απλώς αυτοσχεδιάζοντας πάνω σε ένα σενάριο, ο κουκλοπαίχτης πρώτα και πάνω από όλα επεδίωκε να μεταδώσει μια ιστορία» (McCormick – Pratasik 1998: 151-152).

1 Μία φωτογραφία της «σούστας» βρίσκεται στη διαδικτυακή συλλογή του Ελληνικού Θεάτρου Σκιών στο Βρετανικό Μουσείο. Ανακτήθηκε στις 5/6/2018 από: http://www.britishmuseum.org/research/collection_online/collection_object_details/collection_image_gallery.aspx?assetId=830399001&objectId=3291147&partId

2 Για περισσότερες πληροφορίες γύρω από την κατασκευή των φιγούρων, των σκηνικών και της σκηνής, βλ. Gudas 1986: 167-175.

Το θέατρο του Καραγκιόζη, στην ακμή του, συνιστούσε μία παραδοσιακή προφορική μορφή θεάτρου και τα χαρακτηριστικά στοιχεία της ομιλίας και της φωνής ήταν καίριας σημασίας για την παράσταση. Αυτό σημαίνει ότι τα θεατρικά έργα παρέμεναν, σε μεγάλο βαθμό, άγραφα και μεταδίδονταν από το γηραιότερο καραγκιοζοπαίχτη (το Δάσκαλο) στο νεότερο διά στόματος, κατά τη διάρκεια της μαθητείας. Το θέατρο του Καραγκιόζη είναι ένας κόσμος «ριζωμένος σε μια προφορική παράδοση με συμβάσεις σύνθεσης και μετάδοσης κειμένων που διαφέρουν σημαντικά από αυτές της γραπτής λογοτεχνίας». Δημιουργείται «τη στιγμή της παράστασης, όταν ο συνθέτης και ο ερμηνευτής γίνονται μια ενιαία δημιουργική ενότητα και η σύνθεση υλοποιείται μέσα από την έμπνευση του ερμηνευτή, ο οποίος αλληλεπιδρά με το κοινό του» (Myrsiades 1980: 109). Οι καραγκιοζοπαίχτες θυμούνταν το περίγραμμα της πλοκής και ορισμένους στερεότυπους διαλόγους ή σκηνές. Αυτό που έκαναν ήταν να αυτοσχεδιάζουν πάνω σε ένα δοσμένο υλικό ανάλογα με τον τόπο, τον χρόνο και το κοινό της συγκεκριμένης παράστασης (Χατζάκης 2003: 18).

Σχετική με το χαρακτηριστικό της προφορικότητας ήταν η συλλογικότητα της δημιουργίας στο παραδοσιακό ελληνικό Θέατρο Σκιών, τουλάχιστον μέχρι τη δεκαετία του 1950. Τα πνευματικά δικαιώματα δεν υφίσταντο. Οτιδήποτε επινοούσε ένας καραγκιοζοπαίχτης, με την προϋπόθεση ότι ήταν πετυχημένο για το κοινό, περνούσε στην κοινή παράδοση της συντεχνίας και μπορούσε να χρησιμοποιηθεί από όλους. Με τον τρόπο αυτό και με την πάροδο του χρόνου, δημιουργήθηκε ένας μεγάλος αριθμός υποθέσεων, ιστοριών, στερεότυπων σκηνών, διαλόγων, αστείων, λογοπαίγνιων, κλασικών εκφράσεων και χαρακτήρων. Ένας καραγκιοζοπαίχτης μπορούσε να χρησιμοποιήσει οποιοδήποτε από αυτό το κοινόχρηστο υλικό, για να στήσει μια συγκεκριμένη παράσταση και μπορούσε εύκολα να υποκαταστήσει ένα κομμάτι υλικού με ένα άλλο. Θα μπορούσαμε να ισχυριστούμε ότι κάθε παράσταση ήταν μια «συναρμογή» ποικίλων στοιχείων, αντλημένων από την κοινή δεξαμενή του παραδοσιακού υλικού και συνδεδεμένων μεταξύ τους με τον καμβά μιας ιστορίας (Σηφάκης 2015: 273-80). Τα κύρια δομικά μέρη στη συνταγματική σειρά της πλοκής μπορεί να παρέμεναν λίγο ή πολύ, τα ίδια, αλλά στην παραδειγματική σειρά, οι καραγκιοζοπαίχτες μπορούσαν εναλλακτικά να χρησιμοποιήσουν διάφορα στοιχεία από την παράδοση, υπό την προϋπόθεση ότι ήταν του ίδιου είδους (τραγούδι με τραγούδι, διάλογο με διάλογο κτλ.) και κατάλληλα για το συγκεκριμένο πλαίσιο.

Κατά συνέπεια, κάθε νέα παράσταση ήταν διαφορετική από οποιαδήποτε άλλη παράσταση του ίδιου έργου. Η συνολική «έννοια» μπορεί να παρέμενε ίδια, αλλά κάθε παράσταση αποτελούσε και μια νέα δημιουργία. Από αυτήν την άποψη, ακόμα και το ίδιο το έργο μετατρεπόταν σε ένα διαφορετικό. Το έργο συνεχώς αναδημιουργούνταν (Κιουρτσάκης 1983: 53-54). Ο καραγκιοζοπαίχτης Σωτήρης Σπαθάρης αναφέρει στα Απομνημονεύματά του: «Πολλοί ρωτάνε αν τα έργα που παίζω, τα διαβάζω και παίζω. Ούτε εγώ ούτε κανένας Καραγκιοζοπαίχτης διαβάζει. Τις παραστάσεις τις ξέρουμε απ' όξω, όπως οι παραμυθάδες ξέρουνε τα παραμύθια τους» (Σπαθάρης 1992: 220).[3]

Η υπεροχή του προφορικού λόγου στον Καραγκιόζη αποδεικνύεται από την επιτυχία των έργων που ηχογραφήθηκαν σε δίσκους κατά τη διάρκεια του Μεσοπολέμου στις Η.Π.Α. και μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο στην Ελλάδα. Η απουσία της εικόνας και των φιγούρων δεν εμπόδισε την επιτυχία τους. Η δημοσίευση των έργων του Καραγκιόζη σε φυλλάδια (αμφίβολης συγγραφικής ταυτότητας) μετά από το 1924 ήταν επίσης εξαιρετικά δημοφιλής. Και στις δύο περιπτώσεις, ο λόγος, είτε προφορικός είτε γραπτός, ήταν το κυρίαρχο μέσο μεταγραφής των παραστάσεων. [4]

Συνεχίζεται…

3 Τα θέματα της προφορικότητας και της παράδοσης έχουν συζητηθεί από τον Γρηγόρη Σηφάκη 2015 και τον Βάλτερ Πούχνερ 1985: 14-16. Βλ. επίσης, Χατζηπανταζή 1984 και Myrsiades 1985.

4 Εκτός από ηχογραφημένους δίσκους και φυλλάδια, τα έργα του Καραγκιόζη είχαν επίσης εκδοθεί και σε κόμικς.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ
Του Προέδρου του Πανελλήνιου Σωματείου
Θεάτρου Σκιών-Καραγκιοζοπαίχτη

Πάνου Καπετανίδη

Στον ΧΑΡΗ ΜΑΝΤΕΛΛΟ

Του trikalaculture.gr Στήλη: Πολιτιστικά νέα του νομού Τρικάλων• 30 ΜΑΡΤΙΟΥ 2020

Κύριε Καπετανίδη, τι σας ώθησε να ασχοληθείτε με αυτή τη σημαντική και πολύ ιδιαίτερη τέχνη του Θεάτρου Σκιών και πόσα χρόνια ασχολείστε με αυτή;

Από μικρός μου άρεσε να υποδύομαι κάτι διαφορετικό από εκείνο που είμαι, χωρίς να ξέρω ότι αυτό είναι η τέχνη της υποκριτικής. Όλα ξεκίνησαν από μια κινηματογραφική μηχανή 8 mm, δώρο του αείμνηστου πατέρα μου, και οι ταινίες του **Τσάρλυ Τσάπλιν** που έβλεπα και ξανάβλεπα. (Δεν υπήρχε τότε τηλεόραση). Αργότερα είδα για πρώτη φορά **Καραγκιόζη** από τον **Γ. Χαρίδημο**, και μετέπειτα από τον **Βάγγο** (Κορφιάτη), ο οποίος μάλιστα με έβαλε στη σκηνή του και έγινε ο δάσκαλός μου για την τέχνη αυτή. Εκεί, στη σκηνή του Βάγγου, κατάλαβα ότι ο καραγκιοζοπαίχτης κάνει πιο σπουδαία πράγματα από τον ηθοποιό, μια και υποδύεται όλους τους ρόλους του μπερντέ, ακόμα και τους γυναικείους. Παρόλα αυτά στην περίοδο της εφηβείας μου και επειδή εκείνη την εποχή το επάγγελμα του καραγκιοζοπαίχτη δεν ήταν για τους πολλούς «αξιοπρεπές» επάγγελμα, (αδίκως), αποφάσισα να προσανατολιστώ επαγγελματικά προς το χώρο του θεάτρου και έτσι σπούδασα θέατρο. Αυτό δεν μου έκανε κακό, γιατί όταν το **1985** ανέβασα με γιγαντομπερντέ, γιγαντοφιγούρες και συμμετοχή του θεατρικού θιάσου μου (που εν τω μεταξύ είχα συνδημιουργήσει με τον αείμνηστο συνεργάτη μου **Γιάννη Κόκκινο**) τον **«Γάμο του Καραγκιόζη»** και μάλιστα στο **«Φεστιβάλ Αθηνών»** του **Ε.Ο.Τ.**, βλέποντας την καλλιτεχνική αλλά και από δημοσιογραφικής προβολής απήχηση που είχε, το ξανασκέφτηκα και επέστρεψα σε αυτό που περισσότερο αγάπησα, στο Θέατρο Σκιών.

Ποιοι θεωρείτε ότι είναι οι σπουδαιότεροι καραγκιοζοπαίχτες και ποιες θα θεωρούσατε ότι είναι οι παραστάσεις ή χρονικές περίοδοι ορόσημα στην ιστορία του Καραγκιόζη;

Θα μιλήσω για τους απόντες, οι οποίοι αποτέλεσαν και τα ινδάλματά μου. Ο ένας είναι ο δάσκαλος και μέντοράς μου Βάγγος, χωρίς τη γνωριμία του οποίου δεν θα αποφάσιζα

Ο Πάνος Καπετανίδης (στην τηλεοπτική παραγωγή του ιδίου για την ΕΤ2 με τίτλο "ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ") ως ΜΠΕΗΣ. Ο Βάγγος ως Χατζηαβάτης και ο Γιάνναρος ως Καραγκιόζης.

ποτέ να ασχοληθώ με το Θέατρο Σκιών. Ο δεύτερος είναι ο Γιώργος Χαρίδημος από τον οποίο πρωτοείδα παράσταση στο Κερατσίνι. Στην ουσία οι βασικοί εκπρόσωποι της Πειραιώτικης, όπως λέμε, στην ουσία σχολής, την οποία θεωρώ ως η μοναδική σχολή της τέχνης με την απόλυτη θεατρική δομή δράσης. Δηλαδή με παραστάσεις που έχουν **«αρχή»** *(Εισαγωγή, γνωριμία των προσώπων)*, **«μέση»** *(κορύφωση)* και **«τέλος»** *(λύση και κάθαρση)*.

Ιστορικό ορόσημο της μεγαλύτερης ανόδου της τέχνης είναι από το **1915 μέχρι το 1960**, όπου στην περίοδο αυτή δημιουργούνται και τα περισσότερα έργα και γεννιούνται οι μεγαλύτεροι καραγκιοζοπαίχτες. «Ο Μεγαλέξανδρος και το φίδι», «Ο Αθανάσιος διάκος», «Ο Κατσαντώνης», δίδαξαν στους αναλφάβητους ιστορία. Αλλά και «Ο Καραγκιόζης Γιατρός με το ζόρι» μαζί με τις άλλες κλασσικές κωμωδίες και δράματα ανταγωνίστηκε τον Μολιέρο και τους άλλους ευρωπαίους συγγραφείς.

Μετά ξεκινάει η πτώση, αφού ξεκινά και στην Ελλάδα η καταστροφική για τον Καραγκιόζη μας πορεία του κινηματογράφου (μόνιμου και φορητού) που σιγά-σιγά «**ξηλώνει**» το Θέατρο Σκιών από τα μαντράκια και το εξοστρακίζει ακόμα και από τα επαρχιακά καφενεία.

Σίγουρα μια παράσταση ενθουσιάζει και διασκεδάζει το μικρό ηλικιακά κοινό. Θα λέγατε όμως ότι και οι μεγαλύτεροι σε ηλικία θεατές μπορούν άνετα να ψυχαγωγηθούν με τους ήρωες του Θεάτρου Σκιών;

Θα διαψεύσω τη σιγουριά σου, επειδή το Ελληνικό-λαϊκό Θέατρο Σκιών δεν είναι για μικρά παιδιά, ή καλύτερα δεν ενθουσιάζει κυρίως τις μικρές ηλικίες. Είναι θέαμα για <u>όλη την οικογένεια</u>, και ενθουσιάζει τις ηλικίες του νηπιαγωγείου έως και του γηροκομείου. Περιλαμβάνει παραστάσεις, φράσεις και αστεία και σάτιρα τόσο για παιδιά όσο και για μεγάλους. Η λανθασμένη αντίληψη ότι ενθουσιάζει κυρίως το μικρό ηλικιακά κοινό, ξεκινάει από τους αναγκαστικούς λόγους επιβίωσης με αφορμή την περίοδο της κρίσης του επαγγέλματος και την άνοδο του κινηματογράφου. Κορυφώνεται την περίοδο αναβίωσης στα **«κυριακάτικα παιδικά πρωινά»** (με πλειοψηφία θεατών τα παιδιά στους κινηματογράφους πλέον) τη δεκαετία του **1970**. Αυτή η αναγκαστική προσέγγιση των μικρών ηλικιών δημιούργησε στους καλλιτέχνες ένα είδος **«αυτολογοκρισίας»** με το να μην λένε το ένα ή το άλλο, που δεν θα γινόταν αντιληπτό από τις μικρές ηλικίες. Έτσι με την πάροδο των χρόνων αυτή η αυτολογοκρισία έφερε μια λεκτική και όχι μόνο, αποστέωση από έργα και αστεία που ήταν κατανοητά ή φανατικά αποδεκτά στις μεγαλύτερες ηλικίες. Το κακό συμπληρώνεται στις μέρες μας με την είσοδο μη ταλαντούχων ή ακόμα και ευκαιριακών στο επάγγελμα, που δεν έχουν θητεύσει ούτε μία μέρα πίσω από τον μπερντέ ενός άξιου μάστορα, με καλλιτεχνική εμπειρία κυρίως από το youtube και που θεωρούν ως παιδικό το παιδαριώδες. Ευτυχώς, υπάρχουν ακόμα και άξιοι νέοι, που προσπαθούν να βγάλουν τον Ελληνικό Καραγκιόζη από αυτή τη λαίλαπα των ασχέτων, αναβιώνοντας παλιές ξεχασμένες παραστάσεις και δημιουργώντας καινούργια έργα, βάζοντας ταυτόχρονα σύγχρονο λόγο στα κλασσικά.

Ακούμε συχνά να χρησιμοποιείται ο χαρακτηρισμός "Καραγκιόζης" όταν κάποιοι θέλουν

να μειώσουν ή να σπιλώσουν κάποιον. Σας ενοχλεί όταν το ακούτε;

Προσωπικά αυτό με ενθουσιάζει, επειδή δείχνει πόσο ζωντανή είναι η τέχνη μας, αρκεί η «βρισιά» να χρησιμοποιείται σωστά. Δηλαδή όταν τον παλιάνθρωπο τον αποκαλούν «Καραγκιόζη» είναι λάθος, γιατί ο Καραγκιόζης μας δεν είναι παλιάνθρωπος. Όταν αποκαλούν έναν κακό πολιτικό επίσης «Καραγκιόζη», πάλι λαθεύουν, γιατί ο Καραγκιόζης χτυπάει αλύπητα με τη σάτιρά του τους κακούς πολιτικούς. Πολλές φορές, ακόμα χειρότερα, αποκαλούν «Καραγκιόζη» τους ηλίθιους, τους βλάκες, γιατί ο Καραγκιόζης μας είναι πανέξυπνος, αφού παρά του ότι είναι ραχιτικός και πάμφτωχος, καταφέρνει και ζει την τετραμελή οικογένειά του. Ο Καραγκιόζης, στην ουσία, αντιστοιχεί ως μειωτικός χαρακτηρισμός (βρισιά) με την αντίστοιχη του «Κλόουν» (Clown), που αποκαλούν έτσι οι αγγλόφωνοι τον κακοφτιαγμένο, τον ασουλούπωτο ή τον άσχημο.

Ποια είναι τα χαρακτηριστικά ενός καλού καραγκιοζοπαίχτη; Πρέπει, ας πούμε, να μπορεί να κατασκευάσει τις φιγούρες, να μπορεί πειστικά να αλλάζει φωνή στην ερμηνεία των χαρακτήρων, να έχει κάποια ιδιαίτερη τεχνική;

Στην όλη μου καλλιτεχνική δράση, στην αρχή ως μαθητευόμενος και πλέον σαν δάσκαλος, έχω καταλήξει σε ένα «τρίπτυχο» που ισχύει με την ακριβή σειρά που θα το περιγράψω: Πρώτο είναι το **«τι λες»** (σωστό παραδοσιακό ή θεατρικό “σενάριο”). Δεύτερο το **«πώς το λες αυτό που λες»** (υποκριτική απόδοση που να προκαλεί συγκίνηση) και τρίτο και τελευταίο (όχι βέβαια λιγότερο σημαντικό) είναι **όλα τα υπόλοιπα**. Δηλαδή: Φιγούρες, σκηνή, σκηνικά, ηχοσύστημα, χρήση ηχητικών φωτιστικών και άλλων εφέ και άλλα πολλά.

Οι φιγούρες και τα σκηνικά, το κατασκευαστικό δηλαδή μέρος είναι από μόνο του μια ξεχωριστή σπουδαία εικαστική τέχνη, που καλό θα είναι να την κατέχει ένας καλός καραγκιοζοπαίχτης, αλλά δεν είναι το απαραίτητο. Πολλοί, παλιοί, καλοί μάστορες δεν κατείχαν το ίδιο καλά την τέχνη της κατασκευής φιγούρας ή σκηνικών. Αρκετοί πάλι από τους σπουδαιότερους, αν και ήταν καταπληκτικοί κατασκευαστές, λόγω φόρτου εργασίας τη «χρυσή **εποχή**», ανέθεταν σε άλλους καλλιτέχνες ζωγράφους-σκαλιστές το εικαστικό μέρος. Να τους φτιάχνουν δηλαδή τις φιγούρες, τα σκηνικά, αλλά και τις «**ρεκλάμες**».

Υπάρχει στήριξη του κράτους στον κλάδο και στο έργο σας;

Καμία στήριξη από το κράτος, το οποίο δεν επιτελεί ούτε το καθήκον του, παρά την προ δεκαετίας, ακριβώς, υπόσχεσή του. Δηλαδή να προωθήσει στην **OYNESCO** (όπως έκανε η Τουρκία) ώστε να περιληφθεί η τέχνη του Ελληνικού Θεάτρου Σκιών ως άυλη πολιτιστική κληρονομιά της πατρίδας μας. Μόνη εξαίρεση αποτελούν οι Δήμοι, που αρκετοί περιλαμβάνουν στα πολιτιστικά προγράμματά τους παραστάσεις Θεάτρου Σκιών. Τελευταία, θα το πω, και αυτοί που βάζουν τον Καραγκιόζη στα πολιτιστικά τους προγράμματα ολοένα και τον υποτιμούν, μην παραχωρώντας τις απαραίτητες υποδομές (εξέδρα, καθίσματα, σωστούς χώρους) για την πραγματοποίηση μιας παράστασης.

Υπάρχει ενδιαφέρον από νέους ανθρώπους να συνεχίσουν την παράδοση του καραγκιοζοπαίχτη;

Θα σας κάνει εντύπωση, αλλά το ενδιαφέρον νέων παιδιών να ακολουθήσουν ακόμα και επαγγελματικά την τέχνη αυτή, είναι το μεγαλύτερο από όλα τα προηγούμενα χρόνια. Θα έλεγα επίσης ότι είναι στη **«μόδα»** περισσότερο από ποτέ. Αυτή μου η πεποίθηση μπορεί να πηγάζει στο ότι η πληροφορία είναι πλέον ευκολότερη να διαδοθεί από άλλες περιόδους: Εκατοντάδες παιδιά από όλη την ελληνική επικράτεια δείχνουν το ενδιαφέρον τους, ανεβάζουν βίντεο στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ανεβάζουν τα ζωγραφικά έργα τους, ζητούν βοήθεια και πληροφορίες. Όμως, ένα πράγμα λείπει. **Το κλασσικό μαντράκι.** Το μόνιμο στέκι του καραγκιοζοπαίχτη, με τις σωστές και ολοκληρωμένες παραστάσεις, παιγμένες με το σωστό παραδοσιακό τρόπο. Τριάντα και πλέον χρόνια, σαν πρόεδρος του Πανελλήνιου Σωματείου Θεάτρου Σκιών, ενός Σωματείου που φέτος κλείνει **95 χρόνια** συνεχούς λειτουργίας, προσπαθώ για τη δημιουργία **«Εθνικής Σκηνής»**. Ενός χώρου που θα παίζουν ΟΛΟΙ οι ικανοί καραγκιοζοπαίχτες. Αυτό θα αποτελέσει το σχολειό. Το **«εκκολαπτήριο**, όπου θα μαθητεύουν σωστά όσοι ενδιαφέρονται να γίνουν οι φορείς και συνεχιστές της μοναδικής στο είδος της, παραδοσιακής-λαϊκής τέχνης. Βέβαια, τα παιδιά της επαρχίας θα εξακολουθήσουν να έχουν το ίδιο πρόβλημα, αλλά άμα έχουν σοβαρό ενδιαφέρον, θα βρουν τον τρόπο.

Κλείνοντας τι πιστεύετε ότι θα έλεγε ο αγαπημένος μας Καραγκιόζης για όσα συμβαίνουν με τον κορονοϊό;

Ο φυσικός χώρος να **«μιλήσει»** ο Καραγκιόζης, είναι η σκηνή του. Εγώ, με τον Καραγκιόζη μου, πάντα **«βγάζω γλώσσα»** στα κακώς κείμενα της κοινωνικής και πολιτικής ζωής, σατιρίζοντάς τα. Έτσι και για τον κορονοϊό! Τον σατίρισα από την πρώτη στιγμή, φτιάχνοντας ένα τραγούδι με γνωστή μουσική από καραόκε. Γρήγορα όμως, ήρθε το κλείσιμο των σχολείων και των κινηματοθεάτρων και έτσι κατάφερα να το παρουσιάσω στο κοινό μου μόνο σε δύο παραστάσεις.

Τώρα **«μιλάω»** πια με σκιτσάκια μου, που ζωγραφίζω ψηφιακά με τα τεχνολογικά μέσα που κατέχω.

https://trikalaculture.gr/%CF%83%CF%85%CE%BD%CE%B5%CE%BD%CF%84%CE%B5%CF%8D%CE%BE%CE%B5%CE%B9%CF%82/%CF%80%CE%AC%CE%BD%CE%BF%CF%82-%CE%BA%CE%B1%CF%80%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%BD%CE%AF%CE%B4%CE%B7%CF%82-%CE%BA%CE%B1%CF%81%CE%B1%CE%B3%CE%BA%CE%B9%CE%BF%CE%B6%CE%BF%CF%80%CE%B1%CE%AF%CF%87%CF%84%CE%B7/?fbclid=IwAR1yvZism50RLeH9EZ1huXrRGbTxkQ90WVDKMfbCUlvUchgIsd8YX-zTEhg

ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ

«Θα επιπλεύσω έστω και πεθαμένος. Όσο πιο πολύ με θάβουν, τόσο πιο πολύ φυτρώνω. Και τι δεν κάνατε για να με θάψετε, όμως ξεχάσατε πως είμαι σπόρος. Ένα σπόρο τι τον κάνεις όταν τον θάβεις; Τον βοηθάς να φυτρώσει...».

Ντίνος Χριστιανόπουλος

ΛΕΣ ΚΑΙ ΗΤΑΝ ΧΘΕΣ:

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΟ 3ου ΤΕΥΧΟΥΣ

(Μάιος 2019)

Τέσσερις εικόνες μιλάνε όσο 4.000 λέξεις...

«Κριτήριο Εκλογών του Καραγκιόζη»

Για κοίτα, ρε παιδάκι μου, μετά από τόσα χρόνια θα ψηφίσουμε και πάλι.

Γι' αυτό, έβαλα το νεροκολόκυθό μου να σκεφτεί με τι κριτήρια θα ψηφίσω Δήμαρχο!

1. Θα ψηφίσω αυτόν που θα δημιουργήσει ομορφότερη, ασφαλέστερη και πιο χαρούμενη πόλη για τα παιδιά μας.
2. Αυτόν που θα αγαπήσει και θα φροντίσει όλους τους ηλικιωμένους, σαν να είναι δικοί του γονείς.
3. Αυτόν που τα σχολεία της πόλης του, θα τα προσέχει σαν το σπίτι του.
4. Αυτόν που θα εκτιμά τη νοημοσύνη μας και δεν θα μας θεωρεί πελάτες.
5. Αυτόν που θα σκέφτεται τους αδύνατους συνανθρώπους μας, ακόμα και στον ύπνο του.
6. Αυτόν που θα βάλει στις εκδηλώσεις του Δήμου, χειμώνα-καλοκαίρι, παραστάσεις Θεάτρου Σκιών με την αφεντομουτσουνάρα μου.
7. Αυτόν που θα ανοίξει μόνιμο Θέατρο Σκιών στην πόλη του.

Αυτόν που θα καταλάβει ότι το όνομά μου και η παρουσία μου είναι θεματοφύλακας της ελληνικής μας παράδοσης.

9. Αυτόν που θα καταλάβει ότι τα θέατρά μου είναι αντίδοτο στα δηλητήρια θεάματα που δίνουν στα παιδιά μας.
10. Και τέλος, αυτόν που ξεφορτώνει κάθε πρωί ένα φορτηγό καρβέλια, απόξω από την παράγκα μου!

Μέχρι την κάλπη, γεια σας και χαρά σας!!!

Ο Καραγκιόζης...

Του Καισεζάν Λιμπεράκη

Κάθε εικόνα ίσον χίλιες λέξεις...

Θ.Κ.

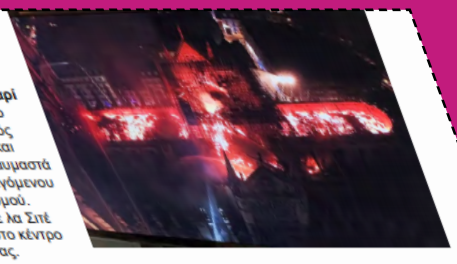

...των
...Ν
...ισίων,
...αμ ντε Παρί
...ιαμ, είναι ο
...λοκαθολικός
...Παρισιού και
...πλέον θαυμαστά
...μία του λεγόμενου
...θικού ρυθμού.
...σίδα ιλ ντε λα Σιτέ
...κουάνα, στο κέντρο
...ρωτεύουσας.
...κευή του άρχισε το
...θεμέλιο λίθο έθεσε ο **Πάπας Αλέξανδρος Γ΄ και ο Βασιλεύς Λουδοβίκος**
...ας. Ο Ναός αποπερατώθηκε περί τα μέσα του **13ου αιώνα**. Το **1699**, υπέστη
...σεις, με το δικαιολογητικό της επισκευής του. Τα πλέον άξια ιδιαίτερης προσοχής
...ου προκαλούν το θαυμασμό της αρχιτεκτονικής του ναού, είναι η υπέροχη πύλη
...εράνω αυτής τεράστιο ρόδακα και τις δύο εκατέρωθεν αυτής πύλες, τα περίφημα
τα δύο κωδωνοστάσια ύψους 68 μ., καθώς και ο εσωτερικός διάκοσμος με τα
...υαλογραφικής τέχνης (**βιτρώ**) παράθυρα.

...ριν από την εμφάνιση του Χριστιανισμού στην Γαλλία, στην θέση που είναι σήμερα η
...γία των Παρισίων, υπήρχε Ρωμαϊκός ναός αφιερωμένος στον Δία και πριν την Παναγία
Παρισίων θεμελιώθηκαν 4 χριστιανικοί ναοί, πάνω στα θεμέλια του αρχαίου ναού, που ήταν
...ερωμένος στον Δία.

Στις 2 Δεκεμβρίου 1804, στο Ναό αυτό στέφθηκε Αυτοκράτορας ο **Ναπολέων Α΄**
...ναπάρτης.

Με κέντρο δράσης το ναό αυτό, συνέγραψε ο **Βικτόρ Ουγκώ** το γνωστό, κλασσικό
...έον μυθιστόρημα, με τον τίτλο: «Η Παναγία των Παρισίων».

Τα τελευταία χρόνια, ο ναός είχε πολλά προβλήματα συντήρησης και καθώς η κρατική
...ιχορήγηση δεν ήταν επαρκής, έκανε έρανο σε ιδιώτες, ώστε να μπορέσει να καλύψει τα
...όδα.

Στις **15 Απριλίου 2019**, κατά τη διάρκεια αποκατάστασης του ναού, **ξέσπασε πυρκαγιά**, η οποία οδήγησε σε **κατάρρευση της οροφής και του κεντρικού οβελού της εκκλησίας.**

Στην ανοικοδόμηση του ιστορικού καθεδρικού ναού και συμβόλου του Παρισιού έχει πέσει όλο το βάρος των γαλλικών αρχών, μία ημέρα μετά την καταστροφική πυρκαγιά που συντάραξε τον πλανήτη.

2) Ο Συνασπισμός

ΧΑΤΖ: Κλημέρα, Καραγκιόζη μου! Και πρόσεχε τι θα πεις!
ΚΑΡ: Παρακαλώ;
ΧΑΤΖ: Δόξα τω Θεώ, Καραγκιόζη μου! Έγινες καλά!
ΚΑΡ: Γιατί; Ήμουν άρρωστος;
ΧΑΤΖ: Που νόμιζες ότι ήσουν γάτος και γιαούριζες...
ΚΑΡ: Α! Πέρασα και από άλλο στάδιο! Χλιμίντριζα!
ΧΑΤΖ: Δηλαδή; Έγινες κάτι άλλο; Τι; Τίποτε;
ΚΑΡ: Τύπος; Ελεύθερος Τύπος;
ΧΑΤΖ: Σε παρακαλώ πολύ, να μην κομματικοποιείς την κουβέντα μας!

ΚΑΡ: Τι θες να πω; Ελευθεροτυπία; Εφημερίδα των Συντακτών;
ΧΑΤΖ: Εννοώ ότι έγινες άλογο!
ΚΑΡ: Από εδώ το πας, από εκεί το πας, στον Αλογόκριτο το έφερες!
ΧΑΤΖ: Ποιον Αλογόκριτο, βρε; Εννοώ το άλογο, το ζώο!
ΚΑΡ: Ναι! Άλογο! Και μάλιστα Βουκεφάλας! Λόγω της Μακεδονίας!
ΧΑΤΖ: Άντε πάλι τα κομματικά!
ΚΑΡ: Μα ο Συνασπισμός των ελληνικών πόλεων-κρατών...
ΧΑΤΖ: Σταμάτα αμέσως τώρα!
ΚΑΡ: Ο Συνασπισμός των πόλεων-κρατών από τον Μεγαλέξανδρο, λέω!
ΧΑΤΖ: Και εγώ σου είπα να αφήσεις τα κομματικά σου για τις εκλογές!
ΚΑΡ: Α, Χατζατζάρη! Στις εκλογές δεν ψηφίζω ξανά σύρριζα το κάβο
ΧΑΤΖ: Τι θες να πεις; Βάλε σωστό κόμμα, για να βγει σωστό νόημα.
ΚΑΡ: Τι κόμμα;
ΧΑΤΖ: Ένα λάθος κόμμα σού χαλάει τη συνταξη.
ΚΑΡ: Πάνε και οι συντάξεις από το κόμμα, πάει και η Μακεδονία μας!
ΧΑΤΖ: Χαλάς τη σύμπνοια! Αν σε ακούσει ο Πασάς, θα σε γδάρει!
ΚΑΡ: Εμένα θα γδάρει ο πατσάς, που το 2015 ψήφισα «ΟΧΙ»;
ΧΑΤΖ: Τώρα μιλάς σωστά. «ΟΧΙ» στο σχέδιο συμφωνίας με 61%
ΚΑΡ: Και το «ΝΑΙ» πάσο πήρε;
ΧΑΤΖ: Το «ΝΑΙ» πήρε μόνο 39%.
ΚΑΡ: Και τελικά;
ΧΑΤΖ: Το «ΝΑΙ» έχασε, αλλά το μνημονιακό σχέδιο εγκρίθηκε.
ΚΑΡ: Νάου!
ΧΑΤΖ: Τι έπαθες, βρε;
ΚΑΡ: Υποτροπίασα! Μαυρίζει το κόκκινο αίμα μου! Σηψαιμία! Φεύγω!
ΧΑΤΖ: Στάσου, βρε! Πού πας στα τέσσερα; Άντε ξανά μανά τα ίδια!!!

«Ο Καραγκιόζης» στην «Ακρόπολη»:
Μια παλαιά έρευνα

Ένα σχόλιο:

Ο ναυπάκτιος δημοσιογράφος και συγγραφέας Σπύρος Μελάς (1882 -2 Απριλίου 1966) παρουσίασε στην εφημερίδα «Ακρόπολις», σε συνέχειες, ένα αφιέρωμα στον ξυπόλυτο πρωταγωνιστή του νεοελληνικού Θεάτρου Σκιών με τον τίτλο: «Ο Καραγκιόζης: Μια διασκεδαστική έρευνα». Το πρώτο μέρος της έρευνας

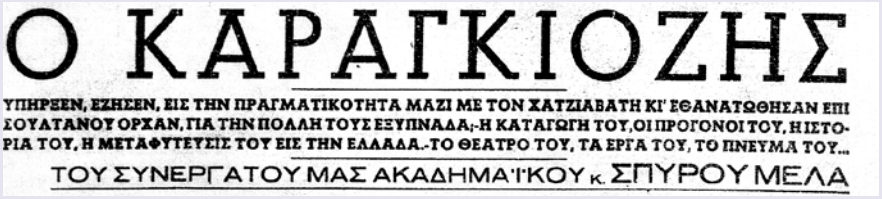
Ο ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

ΥΠΗΡΞΕΝ, ΕΖΗΣΕΝ, ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΟΝ ΧΑΤΖΙΑΒΑΤΗ ΚΙ' ΕΘΑΝΑΤΩΘΗΣΑΝ ΕΠΙ ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ ΟΡΧΑΝ, ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΛΛΗ ΤΟΥΣ ΕΞΥΠΝΑΔΑ;-Η ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΤΟΥ, ΟΙ ΠΡΟΓΟΝΟΙ ΤΟΥ, Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ, Η ΜΕΤΑΦΥΤΕΥΣΙΣ ΤΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.-ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΤΟΥ, ΤΑ ΕΡΓΑ ΤΟΥ, ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΟΥ...

ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΟΥ ΜΑΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ κ. ΣΠΥΡΟΥ ΜΕΛΑ

Σ.Μελά

Ο ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

ΜΙΑ ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

εφ. ακρόπολις

30/10/1952 έως 7/1/1953

δημοσιεύτηκε στις 30-10-1952 και το τελευταίο στις 7-1-1953. Η έρευνά του ξεκινούσε με τον εντυπωσιακό τίτλο: «Ο Καραγκιόζης υπήρξεν, έζησεν, εις την πραγματικότητα μαζί με τον Χατζιαβάτη κι εθανατώθησαν επί Σουλτάνου Ορχάν, για την πολλή τους εξυπνάδα; Η καταγωγή του, οι πρόγονοί του, η ιστορία του, η μεταφύτευσίς του εις την Ελλάδα. Το θέατρό του, τα έργα του, το πνεύμα του…».

Στα πλαίσια του αρχικού ανωτέρω αφιερώματος, οφείλουμε να ευχαριστούμε θερμά τον κ. Τάκη Μαζαράκη για τα σκίτσα του και για την υποστήριξή του, η οποία είναι πολύτιμη πηγή έμπνευσης και μελέτης.

Μανωλάκης ο Βομβιστής

8. Κριτική θεώρηση αμφιλεγόμενων απόψεων για τον Γιάννη Ρούλια ΙΙ

Σύμφωνα με όλα τα παραπάνω, η προαναφερθείσα επιστημονική προσέγγιση της περίπτωσης του καραγκιοζοπαίχτη **Ρούλια** στην Αθήνα, όπως θα δούμε και πιο αναλυτικά, είναι αυτή που καταρρίπτει με τρόπο πανηγυρικό τις σχετικές προσωπικές κριτικές του **Καΐμη** και του Μπίρη. Ο **Χατζηπανταζής**, με την έγκυρη επιστημονική του μεθοδολογία, ως προς την ιστορική προσέγγιση της τέχνης του Θεάτρου Σκιών για την Αθήνα της δεκαετίας του 1890 και των αρχών του 1900, μελετά, εκτός των άλλων, και την περίπτωση του Ρούλια, για τον οποίο τονίζει κατηγορηματικά ότι κανείς καραγκιοζοπαίχτης (της δεκαετίας του 1890 στην Αθήνα) δεν μπορούσε να προσεγγίσει το «κύρος» και τη «δημοτικότητα» του Ρούλια, στο θεατράκι του ***«Ο Μπαρμπαγιώργος»***, στο Στάδιο, σύμφωνα με την εφημερίδα «Σκριπ», η οποία μιλά μέχρι και για πεντακόσιους θεατές, κάθε βράδυ. Έχοντας λοιπόν ως κριτήριο τη μεθοδολογία και τα συμπεράσματα του Θεόδωρου Χατζηπανταζή (μέσα από τη μελέτη των αθηναϊκών εφημερίδων) για την περίπτωση του Ρούλια, θα προσπαθήσουμε να διαφωτίσουμε ορισμένες πτυχές της καλλιτεχνικής αξίας του τελευταίου, όχι μόνο σε σχέση με τον Μπαρμπαγιώργο αλλά και γενικότερα. Πιο συγκεκριμένα, πιστεύουμε, ακράδαντα, ότι μέσα από την ανωτέρω ιστορική προσέγγιση θα δικαιωθεί και η προφορική παράδοση που υπάρχει για τον Ρούλια, σύμφωνα με την οποία η καλλιτεχνική του αξία δεν θα μπορούσε να περιοριστεί, απλώς και μόνο, μέσα στα στενά πλαίσια μιας ορισμένης φιγούρας.

Η ανωτέρω προφορική παράδοση είναι αποθησαυρισμένη, κατά το μεγαλύτερο ποσοστό της, από τον Φωτιάδη, ο οποίος συγκέντρωσε, βεβαίως, τις σχετικές πληροφορίες του από διάφορες πηγές, όπως για παράδειγμα από τον **Κ. Κώνστα** ή από τον **Καΐμη**. Μια από αυτές, ενδεικτικά, προέρχεται από τον ίδιο τον Καΐμη, ο οποίος περιέγραφε το συγκεκριμένο περιστατικό ως εξής: *«Αναφέρουμε ένα επεισόδιο που μας το διηγήθηκε, σ' ένα χωριό της Αρκαδίας, **ο Μήτσος Βασιλιώτης**. Στα 1898, βρίσκεται στην Κηφισιά, τόπο παραθερισμού της υψηλής αριστοκρατίας, όχι πολύ μακριά από την Αθήνα, όπου ο Ρούλιας είχε το θέατρο σκιών του. Ένα βράδυ, ενώ παιζόταν ένα ηρωικό έργο, βλέπουμε με έκπληξη το κοινό να εγκαταλείπει την παράσταση, που έδινε ένας θίασος Όπερας απέναντι από την παράγκα του Ρούλια, και να συρρέουν πολυάριθμοι για να παρακολουθήσουν με ενδιαφέρον και μέχρι το τέλος, το έργο που παιζόταν απ' τον Ρούλια. Αυτό ήταν, τόσο για τον Ρούλια όσο και για το θέατρό του, πραγματική **αποθέωση**».*

Η ανωτέρω κατάθεση του Καΐμη είναι ιδιαίτερα σημαντική, ιδίως αν σκεφτεί κανείς ότι ο ίδιος ο Καΐμη είχε χαρακτηρίσει (στο ίδιο βιβλίο) ως «**μέτρια**» την τεχνική του Ρούλια. Ωστόσο, η ευρύτερη προφορική παράδοση

επιβεβαιώνει την καλλιτεχνική αξία του Γιάννη Ρούλια, με πιο αντιπροσωπευτικό παράδειγμα τις καλλιτεχνικές περιπέτειές του στην τουρκοκρατούμενη ακόμα Φιλιππιάδα. Αυτό που μας ενδιαφέρει όμως, περισσότερο αυτή τη στιγμή, είναι οι μαρτυρίες που διασώζονται για τον Ρούλια όχι πλέον από την προφορική παράδοση, αλλά από τον αθηναϊκό τύπο της δεκαετίας του **1890** και του **1900**. Η μελέτη του **Χατζηπανταζή** ήταν αυτή που μας οδήγησε στην απόφαση να εξεταστεί το θέμα αυτό ακόμα περισσότερο, με την παράθεση δύο ακόμα ενδεικτικών μαρτυριών. Οι μαρτυρίες αυτές πλέκουν μεν το εγκώμιο του Μπαρμπαγιώργου, αλλά ταυτόχρονα δεν αφήνουν ασχολίαστη την περίπτωση του Ρούλια:

Α) Η πρώτη μαρτυρία προέρχεται από την εφημερίδα «***Σκριπ***» (6ης Ιουνίου 1901), όπου γίνεται αναφορά στην κυριαρχία της φιγούρας του τσέλιγκα Μπαρμπαγιώργου: *«Η δημοτικοτέρα εκ των σκιών, αι οποίαι κινούνται εις το πανίον, είναι ήδη ο Μπαρμπα-Γιώργος, ο αφελής γεροβλάχος. Το πρόσωπον αυτό ενεφανίσθη εις την σκηνήν του Καραγκιόζη μόλις προ δύο ετών (sic). Αλλά εξήλθεν από την επίνοιαν του ποιητού του, τέλειον. Αποτελεί την αψογοτέραν ηθογραφίαν Ρουμελιώτου. Δεν γνωρίζω τον ποιητήν του, και ήθελα να τον γνωρίζω διότι έχει δικαιώματα επί της Ελληνικής σκηνής. Νομίζω όμως ότι είναι ο σήμερον παίζων παρά τον Ιλισσόν. Πώς κατόρθωσε να σπουδάσει όχι μόνον τους ορεινοτέρους και αγνοτέρους φθόγγους της Ρουμελιώτικης διαλέκτου, αλλά τα κρυπτόμενα υπό την διάλεκτον αυτήν θαυμάσια, και πώς εδημιούργησεν αυτόν τον έξοχον γαλατάν, τον αντιπροσωπεύοντα ολόκληρον μέρος της ελληνικής ζωής, είναι θαύμα. Απέναντι του τύπου αυτού, ο Καραγκιόζης παραμένει ξεθωριασμένος τύπος Ανατολίτου βαγαπόντη. Δεν χρησιμεύει πλέον παρά ως βοηθητικόν πρόσωπον. Θριαμβεύει μόνον ο Μπαρμπα-Γιώργος, και σας βεβαιώ ότι ο ξυνογαλάς αυτός μου δίδει την συγκίνησιν καλλιτεχνικής δημιουργίας»*.

Ο συντάκτης του κειμένου υπογράφει με τον τίτλο ***«ο άλλος»*** και εγκωμιάζει τη φιγούρα του Μπαρμπαγιώργου. Η προσωπική κριτική του είναι αναμφίβολα αντικειμενική, διότι επαινεί και το δημιουργό αυτής της φιγούρας, χωρίς να τον γνωρίζει, κάτι που σημαίνει ότι υπάρχει μια ανιδιοτέλεια στην κρίση του και ότι δεν επηρεάζεται από προσωπικές φιλίες ή συμφέροντα. Οι γνώσεις του συντάκτη περί του Θεάτρου Σκιών δεν είναι πολλές και αυτό φαίνεται από τη λανθασμένη χρονολόγηση της πρώτης εμφάνισης του Μπαρμπαγιώργου, ο οποίος είχε εμφανιστεί πριν από το 1899 στην Αθήνα, όπως έχουμε ήδη προαναφέρει. Αυτό δεν το είχε υπόψη του ο συντάκτης, ο οποίος επίσης δεν ξέρει καν το όνομα του κατέχοντα *«δικαιώματα επί της Ελληνικής σκηνής» Γιάννη Ρούλια και συνεπώς δεν τον κατονομάζει, αλλά απλώς τον «φωτογραφίζει»* με την περιγραφή ότι είναι *«ο σήμερον παίζων παρά τον Ιλισσόν»*. Οι έπαινοι προς αυτόν τον «ποιητή» γίνονται, (όπως θα ταίριαζε και σε όλους τους γνήσιους επαίνους), με μια έντιμη, ουσιαστική και ιδίως λιτή διατύπωση: ***«Ο ξυνογαλάς αυτός μου δίδει την συγκίνησιν καλλιτεχνικής δημιουργίας».***

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

Β) Το δεύτερο κείμενο που θα παραθέσουμε, προέρχεται πλέον σαφέστατα από την πένα του **Ζαχαρία Παπαντωνίου,** ο οποίος υπογράφει με τα αρχικά **«Ζ. Π.».** Το

κείμενο αυτό δημοσιεύτηκε στο πρωτοσέλιδο της εφημερίδας ***«Σκριπ»*** (20 Μαρτίου 1905) και με αφορμή το θάνατο του Γιάννη Ρούλια. Το πρώτο εύρημα αυτής της νεκρολογίας είναι ότι ο Ρούλιας είχε πεθάνει το έτος 1905 (και όχι το 1908, όπως εσφαλμένα ισχυρίζονται ο Κώστας Μπίρης, ο Μίμης Μόλλας και άλλοι ερευνητές). Ειδικότερα, ο Μπίρης γράφει ότι ο Ρούλιας «πέθανε το 1908 σε μικρή ηλικία», ενώ ο Μόλλας γράφει ότι *«η ακμή του Ρούλια ήτανε μέχρι το 1905. Πέθανε νέος το 1908»*. Το λάθος αυτό έγινε αρχικώς μάλλον από τον Τάκη Λάππα, ο οποίος γράφει ότι ο Ρούλιας *«πέθανε το 1908» και επίσης (πιθανότατα με βάση την τότε προφορική παράδοση) ότι «ύστερα απ' το θάνατο του Γιάννη Ρούλια, πήρε τη θέση του η γυναίκα του, (…) χωρίς το κοινό να καταλάβει ότι ήταν μια γυναίκα»*. Αφήνοντας, στην άκρη, τις όποιες λανθασμένες ή ανεπιβεβαίωτες πληροφορίες, επιστρέφουμε στο κείμενο του «Ζ. Π.» και του έτους **1905**, αναφέροντας όχι τόσο τους επαίνους περί Μπαρμπαγιώργου, αλλά τις λιτές και σεμνές κριτικές για το ταλέντο του Ρούλια, ο οποίος μάλιστα χαρακτηρίζεται, εκτός των άλλων, ***«ευλαβέστατος εις τας λεπτομερείας»*** και ***«σοφός γνώστης των πραγμάτων»***, ενώ επιβεβαιώνεται πλέον και η καταγωγή του από την Αιτωλοακαρνανία, χωρίς όμως να αποκλείεται και η πιθανότητα της μακρινής καταγωγής του από το Καρπενήσι:

«Ο Ρούλιας, ο άνθρωπος που έπαιζε τον Καραγκιόζην, αλλά και τον συνεπλήρωσε, δημιουργήσας τον Μπαρμπα-Γιώργον, εκηδεύθη με όλην την συνηθισμένην εις τας κηδείας των δημιουργών ασημότητα. Από τους ανθρώπους της Πλάκας, του Βατραχονησιού, των Αέρηδων, της Γαργαρέττας που εγέλασαν τρικυμιωδώς εξ αιτίας του, κανείς βέβαια δεν έκλαψε. Πέθανε ο Ρούλιας και έπειτα; Ο Μπαρμπα-Γιώργος μένει. Οι δημιουργοί ας πεθαίνουν, οι ήρωες μόνον να ζουν. Και βέβαια ο Μπαρμπα-Γιώργος ζει, μολονότι πέθανε ο Ρούλιας. Αλλ' αφού είναι βέβαιον ότι τα άψυχα κλαίουν, το τενεκεδένιο ή χάρτινον εκείνο πλάσμα του ξυνογαλατά πρέπει να είναι πολύ θλιμμένον. Οι δημιουργοί είναι σπάνιοι, όπως οι πρωτομάρτυρες, οι δε μιμηταί, οι αναπαραγωγοί, οι βιομήχανοι είναι πολλοί. Η ιστορία, τουλάχιστον αυτή η ιστορία της ημέρας που γράφομεν ημείς, δεν ημπορεί ν' αφήσει απαρατήρητον έναν τέτοιον θάνατον. Τουλάχιστον θόρυβον να κάμει γύρω σ' αυτόν, και φτάνει. Ο Ρούλιας μίαν μόνον λεπτομέρειαν της ζωής του μας άφησεν ότι κατήγετο από το Καρπενήσι. Ήλθεν εις τας Αθήνας να κάμει τον Καραγκιόζην- τούτο δεν είναι περίεργον διά τον πολυσύνθετον εκείνον λαόν της Ευρυτανίας- αλλά δεν ήλθε μόνος. Ήλθε διπλός. Έφερε μαζί του από το Βελούχι έναν τεράστιον φουστανελλά. Τι εστί Μπαρμπα-Γιώργος; Κύριοι, όλα τα πράγματα θέλουν κριτικήν. Αλλ' ο Μπαρμπα-Γιώργος, βουνό ανθρώπινον, δεν θέλει κριτικήν. Είναι ποίησις και θέλει λαόν για να τον κρίνει. Ο Ρούλιας αποθνήσκων δεν απελογήθη πώς και γιατί τον εδημιούργησεν. Τα αυθόρμητα δεν λογοδοτούν. Ένα είναι βέβαιον. Πως ο Μπαρμπα-Γιώργος, πάνοπλος με την πλατυστομίαν του αναπηδήσας από το κεφάλι του πλάνητος αυτού, ήτο ανάγκη της ελληνικής ψυχής. Ο Μπαρμπα-Γιώργος ανέβηκεν εις το φωτισμένον πανί της σκηνής του Καραγκιόζη για να πολεμήσει τον Βεληγκέκαν. (…) Και κατέβαινεν ο φουστανελλάς, μόνον προ του ευρωπαϊκού πολιτισμού τρέμων, πάντα όμως τα άλλα απειλών, τον Βεληγκέκα, την ισχύν της βίας, καταδιώκων. Ο Ρούλιας τέτοιον ειλικρινή πλατύστομον άνθρωπον δεν τον έκαμε Πελοποννήσιον. Τον έκαμε Ρουμελιώτην. Ήτο και εις τούτο σοφός γνώστης των πραγμάτων. Πόσοι θάνατοι είναι περισσότερον ασήμαντοι από τον δικόν σου, φτωχέ ηθογράφε, δυστυχισμένε δημιουργέ, άνθρωπε του λαού, που ελέγεσο Ρούλιας! Ώρα Καλή. Ζ. Π.

Υ. Γ.: Αυτήν την στιγμήν έτυχε να σκύψει εις τα χειρόγραφά μου ο μεταφραστής του "Φάουστ" κ. Κ. Χατζόπουλος, ο οποίος μου έκαμε μίαν παρατήρησιν. Κατ' αυτόν ο Ρούλιας δεν κατήγετο από το Καρπενήσι, αλλ' από τον Βάλτον, καθώς γνωρίζει και από την εποχήν της θητείας του, όταν ως έφεδρος ανθυπολοχαγός τον είχε στρατιώτην. Πολύ θα λυπηθώ αν η πληροφορία του αποδειχθεί ακριβής! Θα ήτο καλλίτερα ο Ρούλιας να κατήγετο από την πατρίδα μου το Καρπενήσι, όπως πολλοί μ' εβεβαίωσαν. Οπωσδήποτε δεν είναι περίεργον αν διά την καταγωγήν ενός τέτοιου ανθρώπου αρχίζουν να ερίζουν αι πόλεις».

8. Critical consideration of controversial views on Yiannis Roulias II

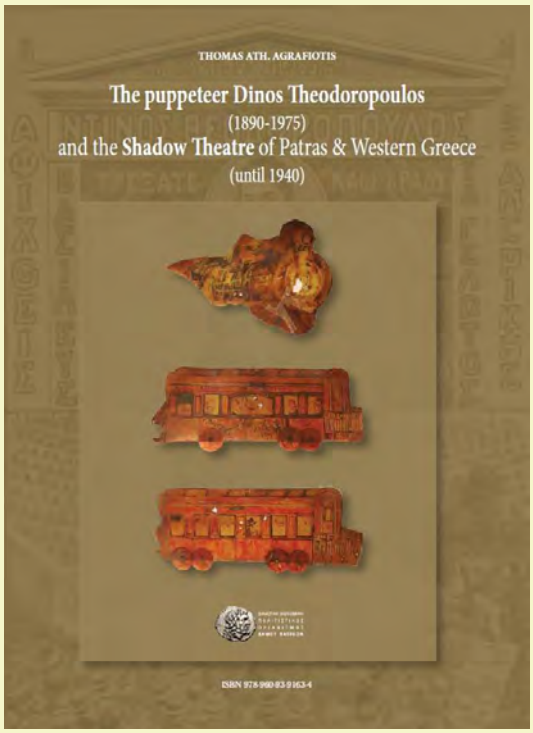

Accordingly, the aforementioned scientific approach in the case of puppeteer Roulias in Athens, as we will detail below, is the one that clearly refutes the relevant personal reviews by Caimi and Biris. Hatzipantazis, with his valid scientific methodology for the historical approach of Shadow Theatre in Athens in the 1890s and early 1900s, studies, among other things, the case of Roulias, whom he emphatically stresses was unrivalled in status and popularity during the 1890s in Athens as his "Barbagiorgos" theatre at the Stadium, according to the newspaper "Scrip", would fill with about five hundred spectators every night. Therefore, using the methodology and conclusions of Theodoros Hatzipantazis (through the study of Athenian newspapers) as criterion for Roulias' case, we will attempt to shed light on some aspects of the artistic value of the latter, not only in relation to Barbagiorgos but also in a broader sense. Specifically, we firmly believe that the above historical approach will also verify the oral tradition existing about Roulias, according to which, his artistic value could not be confined simply to the narrow limits of a specific puppet.

The bulk of this oral tradition was recorded by Fotiadis, who, of course, collected the relevant information from various sources, such as K. Konstas or Caimi. In this context, Caimi himself describes the specific incident as follows: "We report the following, as narrated by Mistos Vasiliotis, in a village of Arcadia. In 1898, he was in Kifisia, a summer resort of the aristocracy, not far from Athens, where Roulias had his Shadow Theatre. One night, while a heroic play was performed, we were surprised to see the audience leaving from an Opera performance, across the street from Roulias' hut, and flocking in to watch engrossed and to the end, the play Roulias was staging. This was indeed, both for Roulias and for his theatre, a true triumph".

Caimi's above report is particularly important, especially considering that Caimi himself had, in the same book, characterised Roulias' technique as "moderate". However, the wider oral tradition confirms the artistic value of Yiannis Roulias, the epitome being his artistic adventures in Filippiada, at the time under Turkish rule. Nevertheless, what presently interests us most is preserved information on Roulias, not from the oral tradition, but from the Athenian press of the 1890s and 1900s. Hatzipantazis' study led us to examine the matter even further, presenting two more indicative reports. The reports praise Barbagiorgos, yet do not fail to comment on Roulias:

A) The first report is from the newspaper "Scrip" (6th June 1901), referring to the prevalence of shepherd Barbagiorgos' character: "The most popular puppet, among those moving on the scrim, is Barbagiorgos by far, the naive old yokel. This character appeared on the scrim of Karagiozis, only two years ago (sic). However, he emerged from his creator's head in perfection. He is the most flawless ethnography of the people of Roumeli. I do not know his creator, though I would like to know him since he has his own merit on the Greek scene. I believe, however, he is the man performing today at Ilissos. How he managed to study not only the mountainous and inimitable twang of the Roumeli dialect, but also the wonderful omissions of this dialect and how he created this outstanding herdsman, representing a complete part of Greek life, is a wonder. Compared to this character, Karagiozis is but a weak oriental rascal character. He has no use, other than as a supporting character. Barbagiorgos alone is triumphant and I assure you that this cheese-reeking farmer deeply moves me as an artistic creation".

The author of the text signs as "the other" and praises the puppet of Barbagiorgos. His personal review is undoubtedly objective, because he also praises the creator of this character, without knowing him, meaning his view is unbiased and unaffected by personal friendships or interests. The author's knowledge of Shadow Theatre is not extensive, as shown by

the erroneous dating of the first appearance of Barbagiorgos, which was in fact before 1899 in Athens, as we have already mentioned. The author was neither aware of that, nor of the name of the person who has "his own merit on the Greek scene" Yiannis Roulias and therefore does not provide a name to his readers but rather describes him as "the man performing today at Ilissos". The praise for this creator is given, as genuine praise should, in honest, effective and particularly simple wording: "This cheese-reeking farmer deeply moves me as an artistic creation".

B) The second text we quote, is clearly written by Zacharias Papantoniou, who signed with the initials "Z. P." This text was published on the front page of the newspaper "Scrip" 20th March 1905 on the occasion of Yiannis Roulias' death. The first finding of this obituary is that Roulias died in 1905 and not in 1908 as erroneously claimed by Kostas Biris, Mimis Mollas and other researchers. In particular, Biris writes that Roulias "died in 1908 at an early age", while Mollas writes that "Roulias' heyday was up to 1905. He died young in 1908". This mistake was initially made by Takis Lappas, who writes that Roulias "died in 1908" and also (probably based on the then oral tradition) that "after Yiannis Roulias' death, his wife took his place (...) and the public were unaware that it was a woman". Leaving aside any false or unconfirmed information, we return to the text of "Z. P." and year 1905, citing not so much the praise on Barbagiorgos, but the simple and modest reviews on Roulias' talent, who is indeed characterised, among other things, "reverential to the details" and "wisely conversant with things", while his Aetoloakarnania origin is confirmed, without however, excluding the possibility of a distant origin from Karpenisi.

"Roulias, the man who played Karagiozis and completed it, creating Barbagiorgos, was buried in the usual manner the funerals of all unknown creators are held. The people of Plaka, Vatrachonisi, Aerides, Gargaretta, had laughed heartily because of him, so naturally none wept. Roulias died? So what? Barbagiorgos lives! Let creators die - the heroes live on. Of course, Barbagiorgos lives on although Roulias died. But since it is certain that inanimate things weep, that tin or paper farmer puppet must be very sad. Creators are rare, like martyrs, while imitators, reproducers, manufacturers are in abundance. The story, at least this story we write today, cannot leave such a death without comment. It should at least cause a stir, and that should be enough. Roulias gave us a single detail of his life: that he came from Karpenissi. He came to Athens to play Karagiozis- this is not surprising with the complexity of the people of Evrytania- but he did not come alone. He came accompanied. He brought along a huge fustanella-wearer from Velouchi. Who is Barbagiorgos? Gentlemen, all things require some scrutiny. Barbagiorgos, however is a human mountain, he doesn't need criticism. Barbagiorgos is poetry and wants people to judge him. Roulias, before dying did not explain when and why he had created him. Spontaneous actions are unaccountable. One thing is certain. That Barbagiorgos, fully armed with his big mouth and jumping out of his creator's head, was the need of the Greek soul. Barbagiorgos appeared on the lit scrim of Karagiozis to fight Veligekas. (...) The fustanella-wearer proceeds, fearing only European culture but threatening everything else, to pursue Veligekas, the force of violence. Roulias did not make this sincere straightforward person a Peloponnesian. He defined him as coming from Roumeli. In this matter too, he was wisely conversant with things. How many deaths are more insignificant than your own, poor artist, unhappy creator, man of the people, you we called Roulias! Farewell. Z. P.

PS At that time, it so happened that my manuscript was read by the translator of "Faust", Mr K. Hatzopoulos, who made an observation. According to him, Roulias did not come from Karpenisi, but from Valtos, which he knew for a fact from his time in military service, when as a reservist lieutenant he had Roulias as a soldier. I will be very sorry if the information proves accurate! It would be preferable if Roulias came from my hometown, Karpenisi as many have indeed assured me. In any case, it is no wonder that cities rival for the origin of such a man".

Thomas Agrafiotis

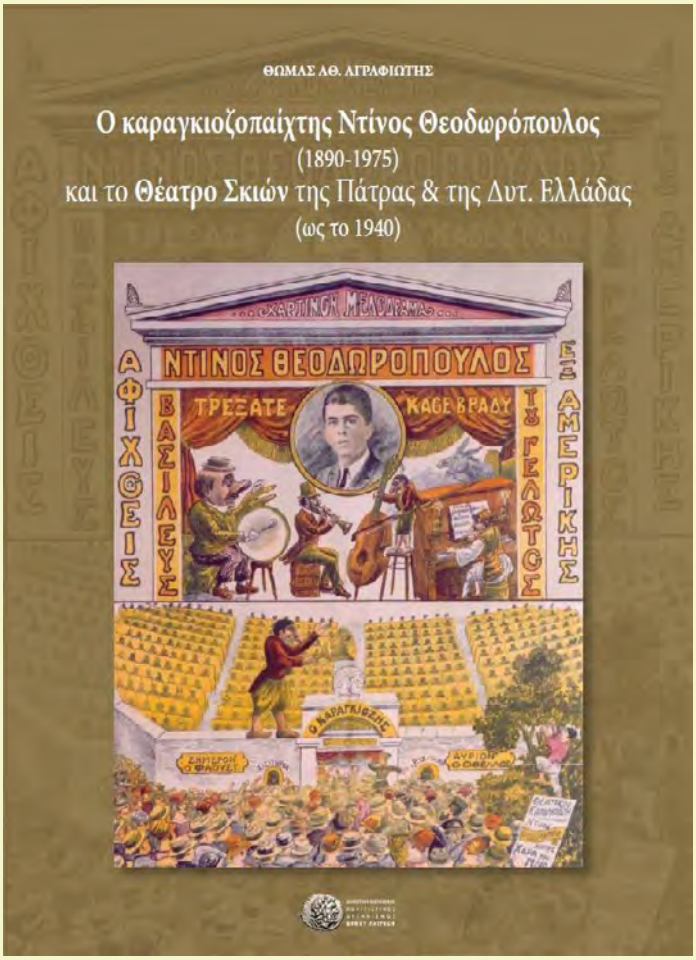

Σημείωση:

Με τα σημερινά κείμενα ολοκληρώνεται η δημοσίευση του 1ου μέρους του βιβλίου του Θωμά Αθ. Αγραφιώτη,

Ο καραγκιοζοπαίχτης Ντίνος Θεοδωρόπουλος (1890-1975) και το Θέατρο Σκιών της Πάτρας & της Δυτικής Ελλάδας (ως το 1940) (ελληνική & αγγλική έκδοση)

Η ανοσία από την ανοησία διαφέρουν κατά <u>ένα μόνο</u> γράμμα...

του Νίκου Ζαχαριάδη από το liberal.gr (4 Απριλίου 2020)

https://www.liberal.gr/apopsi/i-anosia-apo-tin-anoisia-diaferoun-kata-ena-mono-gramma/295590?fbclid=IwAR2C-05m3r-zwwfKQFywq94Y0p_zxeop-5nG_CnF_duEkn5omGobh1uvEJ0

Ο covid-19, παράλληλα με το hardware -δηλ. τη ζωή και την υγεία μας- δοκιμάζει με τρόπο δεινό και το software των κοινωνιών: τη συλλογική τους σοφία, τη σύνεση των ηγεσιών τους, την αυτοπειθαρχία του λαού. Και, ενώ το τίμημα τυχόν εσφαλμένων εκτιμήσεων κάποιων ηγεσιών μπορεί να είναι βαρύτατο, οι μέχρι τώρα επιλογές τους επιβεβαιώνουν ότι τα κριτήρια με τα οποία γίνονται είναι προδήλως εσφαλμένα. Όχι μόνο γιατί δεν ευθυγραμμίζονται με τις -επιβεβαιωμένες από την εμπειρία χωρών που προηγήθηκαν στη δοκιμασία- κατευθύνσεις της επιστήμης, αλλά γιατί, αντ' αυτού, υποτάσσονται πλήρως στα στρεβλά χαρακτηριστικά της πολιτικής προσωπικότητας των ηγετών τους.

Κάποιοι από αυτούς, με βάση πολιτικές ιδιοτέλειες ή εμμονές, στοιχηματίζουν -με το τίμημα της ελλοχεύουσας αποτυχίας να κοστίζει πιθανώς χιλιάδες ζωές πολιτών τους- σε εξεζητημένες και ατεκμηρίωτες στρατηγικές, αποδεχόμενοι το ενδεχόμενο μεγάλου αριθμού θανάτων προκειμένου να εμφανιστούν ως προστάτες της οικονομικής δυναμικής των χωρών τους. Ως εάν αυτή η δυναμική δεν πρόκειται να διαταραχθεί, ίσως και χειρότερα, από το πολιτικό και κοινωνικό χάος που θα ακολουθήσει το μεγάλο θανατικό.

Τα κίνητρα αυτής της στάσης μπορεί να ποικίλουν: από την επίδειξη συνέπειας στην προσωπική ηγετική τους εικόνα ως πολιτικών «νταήδων» (περίπτωση Τραμπ, Μπολσονάρου, Ερντογάν), έως την επίδειξη της εμπιστοσύνης τους στην οικονομία και την «υπευθυνότητα» της κοινωνίας τους (περίπτωση του πρωθυπουργού της Σουηδίας Στέφαν Λέβεν), και έως το αλλοπρόσαλλο της προσωπικότητάς τους (περίπτωση Μπόρις Τζόνσον). Όμως, ανεξάρτητα από τις αιτίες, οι συνέπειες είναι ίδιες: στρατηγικές υγειονομικής δολιχοδρομίας με τεράστιο κόστος τόσο για την κοινωνία όσο και για τις οικονομίες.

Οι ηγεσίες αυτές εμφανίζονται και δρουν ως να γνωρίζουν τη συμπεριφορά του νέου ιού, κάτι που προφανώς δεν μπορεί να ισχύει και συνεπώς αυτή η στάση τους, δείχνει ως κοινό χαρακτηριστικό τους, εκτός από τον α-μοραλισμό, την α-νοησία. Γιατί, ανεξάρτητα από το τελικό

αποτέλεσμα των επιλογών τους, το να μην αναγνωρίζει κάποιος -και ιδιαίτερα ένας ηγέτης- τα όρια της γνώσης του, θα μπορούσε να είναι ένας εναλλακτικός ορισμός της ανοησίας. Ενώ το να αποδέχεται κάποιος -και ιδιαίτερα ένας ηγέτης- αλόγιστα ή, έστω, «ελαφρά τη καρδία», την πιθανότητα άσκοπου αφανισμού δεκάδων ή και εκατοντάδων χιλιάδων ζωών δεν είναι άλλο από μια προκλητική επίδειξη αμοραλισμού.

Ανοησία και αμοραλισμός που, στην περίπτωση τουλάχιστον της Ευρωπαϊκής Ένωσης, επεκτείνεται και στην οικονομική διαχείριση της κρίσης, ένα πεδίο όπου θα δοκιμαστεί η συνοχή, αλλά και το ηθικό ανάστημα της Ένωσης. Εδώ η ανοησία έγκειται στο να πιστεύει κάποιος -ένας ηγέτης!- ότι μια κρίση τέτοιας κλίμακας μπορεί να θεραπευθεί με μεγαλύτερες δόσεις του ίδιου φαρμάκου. Αυτού δηλαδή που χρησιμοποιήθηκε για άλλου τύπου ασθένεια και άλλης κατηγορίας και τάξεως δοκιμασία, όπως εκείνη της κρίσης του 2008 και της ελληνικής κρίσης που ακολούθησε. Τότε, η αντίδραση των οικονομικών θεσμών της Ε.Ε. μπόρεσε να τιθασεύσει τη νόσο (αν και πάλι με αρκετές άσκοπες απώλειες, εξαιτίας

των ιδεολογικών εμμονών, κυρίως της Γερμανίας), παραμένοντας πιστή στο βασικό δόγμα της μη νομισματικής χρηματοδότησης.

Το ίδιο βλέπουμε να επιχειρείται και σήμερα, παρά το ότι είναι προφανές πως το αντίδοτο της δανειακής επέκτασης των ισολογισμών δεν αρκεί και, αν δεν υπάρξει αμοιβαιοποίηση χρέους σε επίπεδο Ε.Ε., η νομισματική χρηματοδότηση θα καταστεί απαραίτητη. Ο φόβος -στα όρια της δεισιδαιμονίας- των οικονομικών ιθυνόντων για ανάπτυξη πληθωριστικών πιέσεων, στο πλαίσιο της σημερινής συγκυρίας, με την ανεργία να επελαύνει και τις αγορές να «δουλεύουν» πολύ κάτω από την πλήρη απασχόληση των παραγωγικών πόρων, είναι τουλάχιστον αδικαιολόγητος.

Όμως, κινδυνεύουμε να κατηγορηθούμε ως ανιστόρητοι, όσοι οργιζόμαστε σήμερα: Στην ανθρώπινη Ιστορία, οι μάστιγες, παράλληλα με τους λοιμούς, ήσαν πάντα η ανοησία και ο αμοραλισμός των ηγεσιών. Και όταν τα χαρακτηριστικά αυτά συμπληρώνονταν με την αναλγησία, τότε η ανθρωπότητα θρηνούσε και η Ιστορία πισωγύριζε.

Η ανοσία της αγέλης

NEWSROOM 13.4.2020

Στην ανοσία της αγέλης αναφέρθηκε ο Σωτήρης Τσιόδρας, και το πώς αυτή επιδρά σε μία κοινότητα, κατά την καθιερωμένη ενημέρωση για την πανδημία του κορονοϊού στην Ελλάδα. Όπως είπε, με τα έως τώρα δεδομένα από παρόμοιους κορονοϊούς αλλά και τον SARS και τον MERS, φαίνεται πως μετά από τη λοίμωξη με τον νέο ιό, οι περισσότεροι που αναρρώνουν θα έχουν κάποιο βαθμό ανοσίας -κάποιοι περισσότερο από τους άλλους- και αυτή η ανοσία θα κρατήσει για τουλάχιστον ένα έτος με πιθανή μείωση μετά.

«Εάν είναι αλήθεια ότι η λοίμωξη δημιουργεί ανοσία στα περισσότερα ή όλα τα άτομα και η προστασία διαρκεί ένα έτος ή και περισσότερο, τότε η μόλυνση αυξανόμενου αριθμού ανθρώπων σε οποιοδήποτε πληθυσμό, θα οδηγήσει στην συσσώρευση της αποκαλούμενης ανοσίας της αγέλης», είπε ο εκπρόσωπος του υπουργείου Υγείας. «Τι σημαίνει πρακτικά αυτό; Πως ένα μολυσμένο άτομο έχει όλο και λιγότερες πιθανότητες να έρθει σε επαφή με ένα πρόσωπο που δεν έχει περάσει την λοίμωξη, ένα ευαίσθητο στη λοίμωξη άτομο και, εάν είναι αρκετά διαδεδομένη η ανοσία της αγέλης, θα αρχίσει να μειώνεται ο αριθμός των νέων μολύνσεων, ακόμα και χωρίς άλλα μέτρα για την επιβράδυνση της μετάδοσης». «Θα περιοριστεί ο ιός ή θα εξαφανιστεί τελείως μέχρι να εξασθενήσει η ανοσία -αν δεν εξαφανιστεί- ή να γεννηθούν αρκετά νέα άτομα που είναι ευαίσθητα στην λοίμωξη».

Ερωτηθείς σχετικά με το αν ο βασικός στόχος του καλοκαιριού είναι να ελαχιστοποιηθούν τα κρούσματα ή να υπάρξει αποτέλεσμα και στην ανοσία της κοινότητας, ο κ. Τσιόδρας χαρακτήρισε το ζήτημα «το ερώτημα του ενός εκατομμυρίου δολαρίων».

«Πιστέψτε με, αυτή τη στιγμή με τίποτα δεν θα ήθελα να είχα καταστροφικές εικόνες στη χώρα μας και να δημιουργείται ανοσία της αγέλης, όπως γίνεται σε κάποιες άλλες χώρες αυτή τη στιγμή, που μάλιστα λένε ότι δεν θα φτάσουν και εκεί στην ανοσία της αγέλης. Είναι νωρίς να πούμε. Υπάρχουν αυτή τη στιγμή μαθηματικές εκτιμήσεις ότι υποεκτιμάμε την πορεία της νόσου από 10 έως 100 φορές, ίσως και παραπάνω. Αξιόπιστες μελέτες αντισωμάτων θα δείξουν πού ακριβώς είμαστε. Μπορεί να εκπλαγούμε ευχάριστα και να είναι τα πράγματα αρκετά περισσότερα από αυτά που νομίζουμε. Όπως είπε, δεν φαίνεται να επιτυγχάνεται μεγάλη ανοσία στον πληθυσμό με τις στρατηγικές που υιοθετούνται από τις περισσότερες χώρες -οι οποίες στόχευσαν στην προστασία του συστήματος υγείας και της ζωής των πολιτών. Ο ίδιος εκτίμησε πως αυτή η στρατηγική είναι η καλύτερη, καθώς δίνεται χρόνος για δοκιμές φαρμακευτικών σκευασμάτων και εμβολίων, ενώ σταδιακά χτίζεται η ανοσία στον πληθυσμό.

Ο Σωτήρης Τσιόδρας είναι Έλληνας γιατρός παθολόγος, ακαδημαϊκός με ειδικότητα ειδικού λοιμωξιολόγου. Κατάγεται από το Νεοχώρι Αργολίδας και ζει στην Αθήνα. Από το 2010 είναι Αναπληρωτής καθηγητής Παθολογίας-Λοιμώξεων στη Δ' Πανεπιστημιακή Παθολογική Κλινική του νοσοκομείου ΠΓΝ «Αττικόν». Έχει ανακηρυχθεί Καθηγητής Παθολογίας-Λοιμωξιολογίας της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού

Πανεπιστημίου Αθηνών, και εργάζεται ως ειδικός σύμβουλος του ΚΕΕΛ (Κέντρου Ελέγχου Ειδικών Λοιμώξεων) και επιστημονικός συνεργάτης του ΕΟΔΥ.

Από την 1η Φεβρουαρίου 2020 εκτελεί καθήκοντα εκπροσώπου του Υπουργείου Υγείας σχετικά με την εξέλιξη της πανδημίας κορονοϊού στην Ελλάδα και διατελεί επικεφαλής της ομάδας για την αντιμετώπιση της πανδημίας COViD 19 στη χώρα.

"Το υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού διαθέτει 15 εκατομμυρία ευρώ για την τόνωση και ενίσχυση της ανθεκτικότητας του σύγχρονου πολιτισμού και των δημιουργών του με ολοκληρωμένο Σχέδιο Αναπτυξιακών Μέτρων και Νέων Δράσεων", αναφέρει με ανακοίνωσή του το ΥΠΠΟΑ.

"Ο κλάδος του πολιτιστικού και δημιουργικού τομέα απασχολεί πάνω από το 3% των εργαζομένων της χώρας: 100.000 και πλέον εργαζόμενοι και περισσότερες από 40.000 επιχειρήσεις, στην πλειοψηφία τους μικρές και μικρομεσαίες, δραστηριοποιούνται στον τομέα. Η λήψη των αναγκαίων μέτρων που επέβαλε η αναχαίτιση της δράσης του κορονοϊού COVID-19, επηρέασε πολλαπλά, τόσο τους φορείς του Πολιτισμού, όσο και τους επαγγελματίες του -αυτοαπασχολούμενους και μη", συμπληρώνει η ανακοίνωση του ΥΠΠΟΑ.

Ως χώρος, εμείς είμαστε οι πρώτοι που κλείσαμε και θα είμαστε οι τελευταίοι που θα ξαναρχίσουμε. Η μόνη πηγή εσόδων μας είναι οι συναυλίες -η δισκογραφία δεν υπάρχει και το ψηφιακό μας έσοδο είναι πενιχρό (και λόγω εθνικών συλλογικών συμβάσεων με τους ψηφιακούς κολοσσούς αλλά και γενικότερης πολιτικής). Κανείς καλλιτέχνης δεν κερδίζει τη ζωή του από τα εκατομμύρια views που μπορεί να έχουν τα τραγούδια του στο internet. Η μόνη μας πηγή είναι οι συναυλίες και η δημόσια εκτέλεση των έργων μας, τα πνευματικά μας δικαιώματα -ό,τι δηλαδή συλλέγεται από τους οργανισμούς μας.

Παρόλα αυτά και ανεξάρτητα πόσοι ωφελήθηκαν από τα 800σάρια που έδωσε το Υπουργείο Οικονομικών στους σχετικούς ΚΑΔ, το μέλλον δεν φαντάζει ευοίωνο για μια σειρά καλλιτέχνες, μεταξύ των οποίων και οι καραγκιοζοπαίχτες.

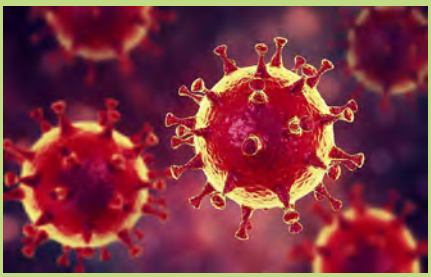

Εν τω μεταξύ, οι προβλέψεις μιλούν και για ένα δεύτερο κύμα ιού και ενδέχεται να επιστρέψουμε στις δουλειές μας την άνοιξη του ’21, καταλαβαίνει κανείς πως βρισκόμαστε σε απόλυτη απελπισία. Επομένως, το να ληφθούν μέτρα -που πολύ σωστά λαμβάνονται για άλλους χώρους και, φυσικά, πολύ σωστά λαμβάνονται για λόγους υγείας και που τα στηρίξαμε, παρόλο που αντιμετωπίσαμε την κρίση πριν βγει η απαγόρευση, γιατί όλοι καταλάβαμε πόσο σοβαρή είναι η κατάσταση.

Εν τω μεταξύ, είδαμε ότι από τα μέτρα του Υπουργείου Οικονομικών όσο και σε αυτά που εξήγγειλε η Υπουργός Πολιτισμού, λείπει εκκωφαντικά μια αρκετά μεγάλη μερίδα καλλιτεχνών και επαγγελμάτων γύρω από τον πολιτισμό.

Μέσα σε αυτό το κλίμα το ΥΠΠΟΑ εξέδωσε ανακοίνωση που λέει:

"Το υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού για να στηρίξει, όχι μόνον τον τομέα του Σύγχρονου Πολιτισμού, αλλά και τους δημιουργούς και τους επαγγελματίες, εξασφάλισε 5 εκατομμύρια ευρώ από τον προϋπολογισμό του για το 2020, και -σε συνεννόηση με τον πρωθυπουργό- επιπλέον 10 εκατομμύρια ευρώ από το υπουργείο Οικονομικών. Αυτά τα 15 εκατομμύρια προστίθενται στα ποσά, που έχουν ήδη οριστεί στα οριζόντια μέτρα, που ανακοίνωσε η κυβέρνηση και από τα οποία επωφελείται, τόσο ο πολιτιστικός, όσο και ο δημιουργικός κλάδος", τονίζει η ίδια ανακοίνωση.

Όπως διευκρινίζει το ΥΠΠΟΑ, τα 15 εκατομμύρια διοχετεύονται στην πολιτιστική αγορά μέσω της πρώτης φάσης του Σχεδίου Αναπτυξιακών Μέτρων και Νέων Δράσεων του ΥΠΠΟΑ, που δρομολογείται αμέσως, ενώ στο άμεσο μέλλον προετοιμάζεται και δεύτερη φάση με συμπληρωματικές δράσεις και επιπλέον χρηματοδότησης, που θα ενισχύσουν ανάγκες, οι οποίες θα αποτυπωθούν από την εφαρμογή της πρώτης φάσης". Όπως αναφέρει το Υπουργείο, η πρώτη φάση του Σχεδίου Αναπτυξιακών Μέτρων και Νέων Δράσεων του ΥΠΠΟΑ περιλαμβάνει τα εξής:

1. Ειδική πρόσκληση, που έχει ήδη ενεργοποιηθεί, για την ανάπτυξη και επιχορήγηση δράσεων Ψηφιακού Πολιτισμού, με διττό στόχο: Αφενός την τόνωση της αγοράς και την ενίσχυση των συναφών επαγγελμάτων και αφετέρου τη δημιουργία ψηφιακού πολιτιστικού προϊόντος, το οποίο μπορεί να είναι άμεσα διαθέσιμο.

2. Ειδική πρόσκληση για την ανάπτυξη κινηματογραφικών σχεδίων (development): α) ταινιών μικρού μήκους και β) παραγωγής ντοκιμαντέρ. Η διαχείριση των προσκλήσεων και της διαδικασίας θα πραγματοποιηθεί από το Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου με διάθεση από το ΥΠΠΟΑ των ανάλογων πόρων.

3. Ειδική πρόσκληση από το ΥΠΠΟΑ για τα ΔΗΠΕΘΕ, επιπλέον της πάγιας επιχορήγησής τους.

Στόχος είναι η ενίσχυση της περιφερειακής πολιτικής Πολιτισμού και των τοπικών πολιτιστικών φορέων και δημιουργών.

4. Ειδική πρόσκληση από το ΥΠΠΟΑ, πέραν αυτής που είναι σε εξέλιξη, για την ενίσχυση των θεατρικών παραγωγών του ελεύθερου θεάτρου, ιδιαίτερα των μικρών θεάτρων. Πρώτιστος στόχος η ενίσχυση των καλλιτεχνών και των επαγγελματιών του θεάτρου.

5. Ειδική πρόσκληση, πέραν αυτής που είναι σε εξέλιξη, για την ενίσχυση των σχημάτων του σύγχρονου χορού.

6. Έκτακτη ενίσχυση από το ΥΠΠΟΑ στις κινηματογραφικές αίθουσες που διέκοψαν τις προβολές ταινιών λόγω των μέτρων για τον περιορισμό της πανδημίας. Οι κινηματογράφοι πρέπει να πληρούν δυο προϋποθέσεις: Στη σεζόν 2019-2020 να έχουν προβάλει τουλάχιστον δύο ελληνικά/ευρωπαϊκά κινηματογραφικά έργα και να διαθέτουν έως δύο αίθουσες.

7. Ειδική πρόσκληση από το ΥΠΠΟΑ στον τομέα του design, σε όλες τις εκφάνσεις του με στόχο την ενίσχυση της εξωστρέφειας και της προβολής του ελληνικού design και την υποστήριξη των δημιουργών.

8. Ειδική πρόσκληση από το ΥΠΠΟΑ στον τομέα του animation όχι μόνον για να ενισχυθούν οι δημιουργοί, αλλά και για την εξωστρέφεια και προβολή του ελληνικού animation προς τη διεθνή αγορά.

9. Ειδική πρόσκληση από το ΥΠΠΟΑ στους δημιουργούς του ελληνικού gaming με στόχο την ενίσχυση της εξωστρέφειας και της προβολής του στη διεθνή αγορά.

10. Ειδική πρόσκληση από το ΥΠΠΟΑ στους δημιουργούς των εικαστικών (συμπεριλαμβανομένων των διατομεακών ή διακαλλιτεχνικών σχεδίων) για την κατάθεση προτάσεων, με ορίζοντα διετίας ή τριετίας, με στόχο την υποστήριξη της έρευνας, της υλοποίησης και της εξωστρέφειας της σύγχρονης ελληνικής καλλιτεχνικής παραγωγής, αλλά και της στήριξης και ανάδειξης νέων δημιουργών.

11. Ενίσχυση των προϋπολογισμών των εποπτευομένων από το υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού φορέων του σύγχρονου πολιτισμού για ανάθεση έργων σε Έλληνες καλλιτέχνες (εικαστικούς, σκηνοθέτες, συνθέτες, ηθοποιούς, σεναριογράφους κλπ.).

12. Στήριξη των αιθουσών τέχνης ενισχύοντας επιπλέον την Art Athina, με στόχο τη μεγαλύτερη προβολή των Ελλήνων δημιουργών εντός και εκτός Ελλάδας.

13. Διάθεση από το ΥΠΠΟΑ επιπλέον πόρων στα εποπτευόμενα μουσεία σύγχρονης τέχνης για την αγορά έργων Ελλήνων εικαστικών.

14. Απευθείας αγορά από το ΥΠΠΟΑ έργων Ελλήνων εικαστικών, με τη συμμετοχή και του Επιμελητηρίου Εικαστικών Τεχνών Ελλάδος.

15. Με δαπάνη από το ΥΠΠΟΑ διάθεση ψηφιακών τίτλων παιδικής και νεανικής ελληνικής λογοτεχνίας (e-books) μέσω ειδικής πλατφόρμας, σε

συνεργασία με την εκδοτική κοινότητα.

16. Προβολή ελληνικών εκδόσεων μέσω ειδικής πλατφόρμας, δεδομένης της ακύρωσης των διεθνών εκθέσεων βιβλίου. Η πλατφόρμα αυτή θα συνδεθεί με το πρόγραμμα μεταφράσεων που έχει ήδη εξαγγελθεί. Επιπλέον, θα επανασχεδιαστεί, με δυναμικό τρόπο, η Έκθεση Βιβλίου της Θεσσαλονίκης προκειμένου να καταστεί πιο εξωστρεφής και αποτελεσματική, τόσο ως προς τον εμπορικό της σκοπό, όσο και ως προς την ευρύτερη ενθάρρυνση της φιλαναγνωσίας.

17. Ενίσχυση των διαδικτυακών δράσεων φιλαναγνωσίας με διττό στόχο, την υποστήριξη συγγραφέων και ηθοποιών-αναγνωστών, αλλά και τη δημιουργία ψηφιακού υλικού άμεσα διαθέσιμου.

18. Το Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων θα απευθύνει άμεσα δεύτερη πρόσκληση σε καλλιτέχνες, μέλη του Επιμελητηρίου Εικαστικών Τεχνών Ελλάδος, για τη δημιουργία ευπώλητων και ευφάνταστων έργων εμπνευσμένων από την πολιτιστική κληρονομιά, τα οποία θα διατίθενται από τα πωλητήρια των αρχαιολογικών χώρων και των μουσείων.

"Τέλος, το ΥΠΠΟΑ προτίθεται να αναθέσει άμεσα τη διεξαγωγή έρευνας μεταξύ των επαγγελματιών του ελληνικού πολιτιστικού και δημιουργικού κλάδου για τη μέτρηση του αντίκτυπου της κρίσης στον Πολιτισμό. Τα συμπεράσματα θα τεθούν σε διαβούλευση, ενώ τα αποτελέσματα θα ληφθούν υπόψη στη χάραξη νέων πολιτικών και διαδικασιών ενίσχυσης της ανθεκτικότητας του Πολιτισμού. Η έρευνα αυτή θα είναι η πρώτη από τη σειρά ερευνών για τη διερεύνηση των δυνατοτήτων του σύγχρονου πολιτισμού που θα εκπονηθούν για λογαριασμό του ΥΠΠΟΑ. Παράλληλα επισπεύδεται ο σχεδιασμός δομικών μεταρρυθμίσεων, προκειμένου να ενισχυθούν συνολικά ο σύγχρονος ελληνικός πολιτισμός και οι Έλληνες δημιουργοί",

καταλήγει, μεταξύ άλλων, η ανακοίνωση του ΥΠΠΟΑ.

Αναφερόμενη στο πακέτο των 15 εκατομμυρίων που ανακοίνωσε το υπουργείο Πολιτισμού, η υπουργός Πολιτισμού Λίνα Μενδώνη τόνισε μιλώντας στο ραδιόφωνο του ΣΚΑΪ ότι αφορά την ελεύθερη αγορά και συγκεκριμένα τον πολιτιστικό και το δημιουργικό κλάδο.

Ταυτόχρονα, σχολιάζοντας την απόφαση ακύρωσης εκδηλώσεων του Φεστιβάλ Αθηνών εξαιτίας της επιδημίας του κορονοϊού στη χώρα, η υπουργός εξέφρασε την πεποίθηση πως αν τελειώσουν τα μέτρα περιορισμού μέσα στον Μάιο, αυτές θα μπορούσαν να γίνουν τον Ιούλιο ή τον Σεπτέμβριο.

1. Παρατάθηκε η εγγραφή στο Μητρώο Πολιτιστικών Φορέων και η περίοδος υποβολής προτάσεων επιχορήγησης για τις τρέχουσες προσκλήσεις σύγχρονου πολιτισμού, η διαδικασία των οποίων εξελίσσεται κανονικά.
2. Παρατάθηκε η περίοδος υλοποίησης επιχορηγούμενων δράσεων του σύγχρονου πολιτισμού του οικονομικού έτους 2019.
3. Το 2020, στα ΔΗΠΕΘΕ, θα καταβληθεί άμεσα από το ΥΠΠΟΑ το μέγιστο δυνατό ποσό της β΄ δόσης της επιχορήγησής τους, ανεξαρτήτως των κριτηρίων βάσει των οποίων συνήθως αξιολογούνται.
4. Αυξήθηκε κατά 40% το ποσό που διατίθεται στα φετινά Κρατικά Βραβεία Συγγραφής Θεατρικού Έργου.
5. Επισπεύδονται από το Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου -όπου πληρούνται οι απαραίτητες προϋποθέσεις- οι πληρωμές προς ταινίες που βρίσκονται στο στάδιο παραγωγής. Σημειώνεται ότι το ΕΚΚ δέχεται και ηλεκτρονικά τα απαραίτητα δικαιολογητικά, εφόσον έχουν βεβαιωθεί από ορκωτό λογιστή.
6. Επισπεύδεται από το Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου η εξέταση των φακέλων παραγωγής, που εκκρεμούν, όπως και η διαδικασία έγκρισης των φακέλων που έχουν εξεταστεί και αφορούν στην ανάπτυξη ταινιών (development), εφόσον έχουν κατατεθεί τα απαιτούμενα δικαιολογητικά.
7. Παρατείνονται από το Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου τα χρονοδιαγράμματα ολοκλήρωσης των ταινιών, που χρηματοδοτεί.
8. Το Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων ενέκρινε και ήδη υπέγραψε συμβάσεις με καλλιτέχνες (ζωγράφους, γλύπτες, χαράκτες), παραγωγούς αντιγράφων και προμηθευτές, ενώ έχει ήδη προγραμματιστεί η ανάθεση συμβάσεων παρόμοιου αντικειμένου, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται συμβάσεις και με καλλιτέχνες-μέλη του Επιμελητηρίου Εικαστικών Τεχνών Ελλάδος.
9. Επισπεύδεται και παρατείνεται η διανομή δικαιωμάτων στους δημιουργούς από την ΕΥΕΔ. Απλουστεύεται η διαδικασία υποβολής δικαιολογητικών και παραστατικών, ενώ παράλληλα προγραμματίζεται νέα διανομή.

ΧΡΟΝΙΑ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ ΜΕ ΤΟΝ ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗ 2

Όπως παλιά…

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ TV και η εκπομπή «Μένουμε σπίτι συντροφιά με τον Καραγκιόζη του Σπυρόπουλου», όπου με χαμηλό αντίτιμο σας δίνει τη δυνατότητα on demand παρακολούθησης των παραστάσεων που διακόπηκαν λόγω της αναστολής λειτουργίας των θεατρικών σκηνών της χώρας. Παράλληλα, το Θέατρο Σκιών Σπυρόπουλου θα διατηρεί "βιβλιοθήκη" στο κανάλι μας στο YouTube, με όλο το αρχειακό υλικό από παραστάσεις περασμένων ετών, που θα διατίθενται δωρεάν! Μπείτε στην επίσημη ιστοσελίδα του Θεάτρου Σκιών Σπυρόπουλου:

www.karagiozisspiropoulou.gr ή στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης του Θεάτρου μας και

ακολουθήστε τις οδηγίες, για να επιλέξετε την παράσταση που επιθυμείτε να

παρακολουθήσετε μέσω streaming. Το κόστος παρακολούθησης είναι 2,50€ (δύο

ευρώ & πενήντα λεπτά) με δυνατότητα streaming για 24 ώρες. Τα έσοδα από την νέα υπηρεσία θα διατίθενται στους καλλιτέχνες, στους συντελεστές και σε όλους όσοι βοηθούν σε αυτή τη νέα μας προσπάθεια!!! Τέλος, το «Μένουμε σπίτι συντροφιά με τον Καραγκιόζη του Σπυρόπουλου» πρόκειται ουσιαστικά για την έναρξη μιας εναλλακτικής λειτουργίας του Θεάτρου Σκιών, μέσω διαδικτύου. Μιας λειτουργίας που δεν έχει φυσικά νόημα να συγκρίνει κανείς με τη ζωντανή θεατρική εμπειρία, αλλά μίας λειτουργίας που αποκτά ιδιαίτερο νόημα κάτω από τις πρωτόγνωρες

συνθήκες, τη νέα μας ζωή "στο σπίτι" που καλούμαστε να ακολουθήσουμε για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα!!!

Ουδέν κρυπτόν και από το διαδίκτυο!

Εκτός αν κρύβεται επίτηδες…

Για όποιους δεν είδαν την «Ανάσταση του Καραγκιόζη» στη σκηνή και στον Μπερντέ με το Θέατρο Σκιών του Πάνου Καπετανίδη και τον Θίασο του Τάκη Βαμβακίδη και Σταμάτη Τζελέπη βίντεο ειδική προσφορά για τους «έγκλειστους» του κορονοϊού, ας πατήσουν εδώ:

https://www.youtube.com/watch?v=7m84l8V9cc8

Ενώ το σατιρικό τραγούδι του Πάνου Καπετανίδη «Ποιος; Ο κορονοϊός!» θα πατήσουν εδώ να το δούνε:

https://www.youtube.com/watch?v=G6_yHOHnvB0